

DIRVA

THE FIELD

Nr. 30
Liepos - July 23, 1953
Cleveland, Ohio

Praleistos nedovanotinos progos

Nuo pirmųjų Sovietų Rusijos aukų-Suomijos užpuolimo ir Baltijos valstybių pavergimo — jau įpusėjęs antras dešimtmetis. Atrodo, kad per tą laiką, ir politikams, ir visuomenininkams ir kariams buvo pakankamai laiko įsigilinti į Sovietų Sąjungos politikos pagrindus ir juos supaprastinti. Juk per tą laiką iš laisvųjų valstybių tarpo dingo Lenkija, Rumunija, Vengrija, Čekoslovakija, dingo didelė dalis Vokietijos. Ir vis tais pačiais metodais, vis prisidengiant tuo pačiu "išlaisvinimo" šūkiu, vis lauziant sutartis ir pasizadėjimus.

Kada Amerika, Korėjos užgrobumui prasidėjus, pakėlė ne tik balsą, bet ir ginklus prieš pavergėją, buvo daugelio pagaltota: šiandien prasideda laisvės žygis Tolumuose Rytuose, rytoj ar poryt jis gal prasidės ir Europoje! Komunistinis veržimasis suprastas ir jam pradėta priešintis ginklu. Tai buvo džiugi žinia. Pavertiesiems tai buvo laisvės žinia.

Korėjos karas įklimpo, įklimpo ir taikos organizavimas, o per tą laiką įvyko vėl eilė labai senai laukty įvykių. Jų buvo laukta dešimtmečiais, kad viena kartą gi didžiajam tautų būdėliui ateis galas, kad jam mirus susipjaus prie pavertęjų valdžios vadžių susikibę komunistų vadai, ir tuo momentu iš spaudos, kitų padedami, gal išsilaisvins ne tik rusai, gudai, ukrainai, bet ir paskutiniuosius komunizmo aukos, čia jau minėtos valstybės.

Štai esam liudininkai, kada Stalino nebėra, ir kada Stalino įpėdiniai susipės. Jie vienas kitą eđa, kol vėl stipriausias iš jų nepagrįstas ir savo rankas visų vadžių ir vėl naujų vergų milijonai nenueis į vergų stovyklas.

Ir ką gi mes matome tame, istorijoje labai retai įvykstančiame vyksme, kada atsiranda, kaip sakoma, auksinės progos. Gi nieko daugiau, kaip tūpčiojimą vietoje, kaip tam momentui visišką nepasiruošimą, kaip praleidimą nedovanotinai brangių progų. Tą nedovanotiną progą neišnaudojimą jau pradeda patys sau prikaišioti ir tie, kurių galioje yra tokių progų išnaudojimas, pasaulio lygsvaros ir laisvės atstatymas.

Kas kaltas, kad dešimtmečiais laukti įvykiai pračina lyg paprastos smulkios dienos žinios, kas kaltas, kad laisvės prosvaitės nepastebimos, kad leidžiama pavergtiesiems ir toliau maudytis kraujų ir kančijų?

Tie klausimai šiandien jau keliama daugelyje kraštų spaudoje. Jie gal ryškiausiai iškilo Vakarų Vokietijoje, kuri gyvena 15,000,000 savo tautiečių nelaisvės pašonėje. Bet jie neprėjo tytomis ir Prancūzijos ir Anglijos žmonėse. Nepraėjo ir viso pasaulio laisvuose kraštuose.

Ir kaip ten bebūtų, kas kokias simpatijas kam berodytu, visi pripažįsta, kad gudria sovietų politika, šiandien Europa dar tebėra suskaldyta. Nepasitikejimas tarp Vokietijos, Prancūzijos, Anglijos tebėra neatstatytas, neišsilydyta ne iš pokarių ekonominių bėdų, nesuscimėntuota viduje, ir net neišeita iš baimės ne tik savo kaimyno, bet ir Sovietų kareivio. Priešingai, komunistai jiems priorganizavo nemazai naujų bėdų. Žodžiu, tie, kuriems priklauso laisvės žygis, tie patys baimė ir rūpesčius paskendę tebegyvena, kad dar blogiau neatsitiktų. Bet svarbiausia, dauguma teigia, kad kol Vokietija tebėra suskaldyta, kol jos ginklo jėga tebėra neatstatyta, Sovietų Rusija gali švais-

tytis, gydyti savo žaizdas, ir proakis bėgti niekad nepasikartojančios progos...

Mūsų akys nukreiptos į Amerikos jėgą, bet kaip ten bebūtų, mes šiandien esam liudininkai, kad jei ne Amerika, šiandien ir anos laisvos Europos dalies jau nebėbūtų. Gal ir galima iš dalis pakaltinti dėl tų progų praleidimo Ameriką, bet didžiausi kaltininkai tebėra Anglijos ir Prancūzijos nepajėgumas ir Vokietijos jėgos neatstatymas.

Ar tos progos dar kartą pasikartos, ar ir jos taip pat bus praleistos, labai netolima ateitis bus liudininkė.

M Ū S ū VEIKLA

VLIKas, sutaręs su LDS, estų ir latvių atstovais, paruošė ir trijų Baltijos valstybių egziliinių veiksmų vardu įteiktą memorandumą apie Baltijos valstybių patirtį jų santykiuose su SSSR visiems JTO nariams bei V. Vokietijos vyriausybei. Iš lietuvių pusės tą memorandumą pasirašė VLIKo pirmininkas M. Krupavičius, iš latvių — min. R. Liepiņš ir estų — min. K. Selter.

VLIKo iniciatyva liepos mėn. 20 d. Hamburge įvyko baltų spaudos konferencija, kurioje buvo pakviesta per 100 asmenų. Jos pravedimu rūpinosi IT Valdytojas M. Gelžinis.

Pastaruoju metu yra konstatuota, kad liet. radio transliacijų mazgai Kaunas, šiauliai ir Klaipėda yra panaikinti ir liet. kalba transliacijos tebeduodama tikiai iš Vilniaus. Taip pat yra bemaž visai sulaukta sovietinės spaudos siuntinėjimas į šiaurės gel. uždaugos.

Paskutiniame VLIKo posėdyje be kita ko buvo nutarta pakelti iškilią Tautos Fondo Valdybą, sudėtis: TF Valdytojas — T. Šidickis ir TF valdybos nariai Dr. P. Karvelis ir J. J. — Tyris.

Naujon Kontrolės Komisijon VLIKas išrinko: J. Norkaitį, E. Simonaitį ir J. Kairį.

J. Brazaitis, Lietuvių Fronto vardu, parašė laišką VLIKo pirmininkui, kuriame protestuojama prieš MLT atstovo įsileidimą VLIKan.

Darbo našumo bei tikslingumo sumetimais VLIKas nutarė išimti naująjį propagandos skyrių iš Vykdyt. Tarybos pirmininko žinios ir jį perdavė Inf. Tarybos Valdytojo M. Gelžinio žinon.

Propagandos skyriaus vedėjas Pr. Zundė grįžo į darbą VLB Kr. Valdyboje, o to propagos vedėjų yra numatomas Dr. V. Juodeika.

M Ū S ū BENDRADARBIS DR. A. GERUTIS

nuolat gyvenęs Berne, Šveicarijoje, išvyksta ilgesnė kelionė po Europą. Aplankys Prancūziją, Saaro kraštą, Belgiją, Liuksemburgą, Olandiją ir Vokietiją. Kelionės įspūdžiais mielai sutiko pasidalinti su Dirvos skaitytojais.

VILTIES NAMAI

Vilties namams savo auką atsiuntė:

Ketarauskas B.,
Los Angeles\$2.00
Gedminienė O., Chicago 2.00
Vasaitis J., Cicero 5.00
Leimonas Ant., Cleveland 5.00
Slajus Juozas, Chicago 1.00
Vilinskas Stasys, Windsor 5.00
Lukošiūnas Povilas,
Australija10.00

Visiems aukotojams dėkojame ir tikimės, kad ir kiti Dirvos skaitytojai Vilties namą parems.

LATVIO POLITIKO NUOMONĖ

Baltų Taryba buvo Ludwigsburge susirinkusi eilinio posėdžio. Pirmininkavo latvių min. R. Liepiņš; be jo, iš latvių pusės dalyvavo latvių bendruomenės Vokietijoje pirm. A. Sildė ir gen. Skaistlauks, iš estų — senas Baltų Tarybos narys pulk. Jakobsonas, iš lietuvių — URT valdytojas Dr. P. Karvelis ir IT valdytojas M. Gelžinis.

Posėdyje platų politinį pranešimą padarė min. Liepiņš, įrodinėdamas, kad bolševikai šiuo metu sąmoningai stengiasi sudaryti įspūdį, jog esą įsipelnė, negu iš tikro yra. Tokiu būdu jie patys stengiasi išprovokuoti neramumus, streikus, sukilimus, kad galėtų susekti ir lengviau likviduoti prieš juos reikšiančių nepasitenkinimą vadus. Tokių reikšinių šiandien yra visose jų okupuotose kraštuose. Demonstruodami savo tariamąjį silpnumą laisvajam pasauliui, jie tuo būdu nori sutrukdyti, kad tik Europa nesusijungtų. O to jie kaip tik daugiausia ir bi-

VISAM PASAULY

• Vokiečių spauda atkreipė didelį dėmesį į Pabaltijo radiofonų išjungimą. Žinios duodamos antraštemis: "Penki radiofonai nutilo", "Įtartina tyla", "Pabaltijo radiofonai išjungti", o "Hamburger Echo" liepos 6 d. didele antrašte duoda spėjimą: "Sukilimas Pabaltijy".

• Maskvoje, liepos mėn. 28 d., šaukiamas Augščiausiosios Tarybos susirinkimas. Kaip paprastai, Taryba vienbalsiai nutars, ką jai pasiūlys komunistų partija. Šia proga bus pakalbėta ir prieš Beriją. O kitą kartą — gal prieš kitą kurį stabą, kada jis jau bus likviduotas.

• Trijų užsienio reikalų ministerių konferencija nutarė kvieisti Rusijos užsienio reikalų ministerį į bendrą konferenciją spręsti Vokietijos ir Austrijos klausimus. Vokietijos min. pirmininkas Adenaueris patenkintas, kad įrašytas Vokietijos klausimas. Jis mano, kad iš to nieko neišeis, bet bus lengviau rugsejo 6 d. rinkimuose.

• Daugelyje Rusijos valdomų vietų kariniai vadai buvo sušaukti į specialius mitingus pritarti Berijos suėmimui. Iš to sprendžiama, kad Berijos byloje galėję turėti nemažai įtakos kariuomenės vadai. Minimas gen. Zukovo vardas.

• Gruzijoje iš pareigų pašalintas vidaus ir saugumo ministeris Vladimir Dekanazov, apkaltintas Berijos bendru. V. Dekanazov yra įvykdęs smurtinį Lietuvos prijungimą prie Rusijos.

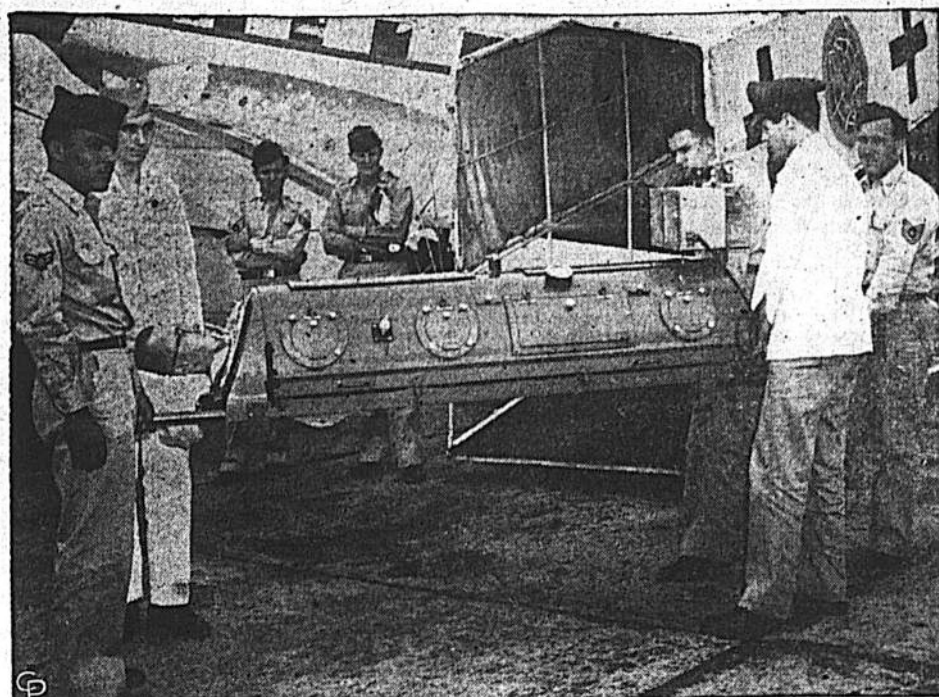
• Rytų Vokietijoje darbininkų streikai iš naujo pradėjo plėstis. Darbininkus malšina MVD daliniai.

• JAV aviacijos lakūnas pulk. William Barns pasiekė naują spausminių lėktuvų greitį — 715,7 mylias per valandą. Ankstesnis greitis buvo 698,5 mylios per valandą.

• Vokietijoje, netoli Kasselio, sudegė Amerikos kariuomenės sandėlis, padarydamas 1 milijoną dolerių nuostolių. Kiek anksčiau sudegė kariuomenės sandėlis Ramsteine ir padarė nuostolių už 2 milijonus dolerių.

• Maistas Rytų Vokietijai iš Amerikos jau siunčiamas laivais. Berlyne sudarytos sąlygos rytų Vokietijos gyventojams nusipirkti amerikietiško maisto pigesniais kainomis. Maskva kolioja amerikiečius, kad jie savo kišamui maistui daro tik propagandą. Patys jau giriasi, kad Rytų Vokietijai paskyrė maisto už 231,000,000 rublių.

• Korėjoje taikos sutartis numatyta pasirašyti dar šią savaitę.

Nauji, patogesni ir lengvesni geležies plaučiai, sverią 150 svarų, buvo parodyti Washington. I tuos plaučius įdėtas polio liginis. Tie plaučiai, dirbti JAV aviacijos dirbtuvėse, tarnauja susirgusių karių gelbėjimui.

Karaliai ir karūnos

(Mūsų Anglijos bendradarbio)

Karalienės karūnavimo dieną kariams lietus apgadinio uniformą. Buvo paskelbta, kad tai bus atlyginta iš valstybės išdo. Tai jau, žinoma, nemalonu. Bet bene blogiausia atsitiko su Sefildo mokiniams: tie dovanų gavo ne po puoduką ir ne po plunksnakotį, bet po peiliuką. Sefildas, geležies pramonės miestas, parnorėjo būti originalus. Bet nelaimingieji peiliukai, pasirodo, pridėjo bėdos. Motinos dažnai atima iš vaikų peilius, tik mūsų piemenys būdavo įpratę į tradiciją ant virvutės nešiotis medinukriaujį. O Sefildo vaikai, šiaip

jo. Šios rūšies bolševikų "ofenzyva" vis dėlto yra radusi Vakaruose tam tikro atgarsio. Baltams svarbu, kad dėl to nenukentėtų Pabaltijo valstybių padėtis. Todėl antrojeje pasitarimo dalyje buvo aptartos tos priemonės, kokių reikia imtis, kad nepablogėtų tarptautinė Pabaltijo padėtis. Apie jas referavo Dr. P. Karvelis.

Elzbieta II vien saloje turi 50,000,000 gyventojų, be imperijos — be nepriklausomybės gavusių buvusių kolonijų ir be kolonijų! Ir čia seituose yra ne viena karūna. Tik pažiūrėkite į jos naująją suknią, kurią užsiavilko po karūnavimo! Grožybų grožybė ir šviečias blizgas imperijos simbolis! Be galo meniškai suderinta, auksu, sidabru išsiuvinėta, perlais ir deimantais išpušta grožybė — britų imperijos simbolis. Rankovėse prie pečių — po Tudorų rožę, o toliau visoje sukniroje aplinkui taip ruožais: Airijos dobilai, žemiau aplinkui Skotijos dagiai, Valijos svogūneliai, Kanados klevo lapai, Australijos — mimozos šakos, N. Zelandijos — paparčiai, P. Afrikos — protejos krūmai, Pakistano — kviečiai, medvilnė ir indiskosios kanapės, Indijos — lotoso žiedai ir Ceilono — ceiloniškoji lotoso žiedai.

Anglijos kap. Peter Tawnson, pagarsėjęs savo romanu su princė Margaret, iš Anglijos išsiųstas į Belgiją. Belgijoje jis dirbs Anglijos atstovybėje. Kap. P. Tawnson Anglijoje buvo karališkosios šeimos tarnyboje ir tas pareigas eidamas susidraugavo su Margareta.

Azijoje." Spaudoje kilo didžiulis triukšmas.

Bet nei tie peiliukai, nei tas pasikolijimas Malajoje, aišku, nėveikė užtemdyti iškilmų. Ne užtemdė jų nė Tongos karalienė Salotė, kai iškilmų metu ir jai Londone šaukė minios ir ji šypsodamasi mojavė. Ką gali ji užtemdyti, jei ji savo karalijoje (sala Tonga, kur auga palmės, į šiaurę nuo N. Zelandijos) turi tik 50,000 valdinių, jei maždaug prieš 20 metų ji vos neilai. Iš ten į karūnavimo iškilmė Londonan buvo atsiųsti trys vietiniai žurnalistai. Vienas jų, Che Abdul Azin Bin Ishak, savo reportaže iš iškilmų be kita ko parašė: "Seras Vinstonas Churchillis dviem atvejais, mažiau, sėdėjo, kai iš tikro tada pamaldų metu reikėjo stovėti. Aš būčiau pats šitaip padaręs, jei būčiau užtekęs drąsos. Nehoru, mačiau, nuobodžiauo; Mahomed Alis, Pakistano ministeris, pirminkas, taip pat aiškiai nerimavo." Kitame reportaže jis pažymėjo, kad iškilmėms atvažiuavę musulmonų vadai nesilaikė pasninko. Britų augstasis įgaliotinis Malajoje gen. Templeris įpykęs pasakė apie jį: "Žiūrėk ir supuok žurnalistas, kurio vardas dvokia visoje pietryčių

Elzbieta II vien saloje turi 50,000,000 gyventojų, be imperijos — be nepriklausomybės gavusių buvusių kolonijų ir be kolonijų! Ir čia seituose yra ne viena karūna. Tik pažiūrėkite į jos naująją suknią, kurią užsiavilko po karūnavimo! Grožybų grožybė ir šviečias blizgas imperijos simbolis! Be galo meniškai suderinta, auksu, sidabru išsiuvinėta, perlais ir deimantais išpušta grožybė — britų imperijos simbolis. Rankovėse prie pečių — po Tudorų rožę, o toliau visoje sukniroje aplinkui taip ruožais: Airijos dobilai, žemiau aplinkui Skotijos dagiai, Valijos svogūneliai, Kanados klevo lapai, Australijos — mimozos šakos, N. Zelandijos — paparčiai, P. Afrikos — protejos krūmai, Pakistano — kviečiai, medvilnė ir indiskosios kanapės, Indijos — lotoso žiedai ir Ceilono — ceiloniškoji lotoso žiedai.

Ji važiuo karietoje, kurią buvo sau užsisakęs Jurgis II už 8,000 svarų. Italų dailininkas Giovanni Cipriani išgrąžino ją auksiniais tritonais vaizduojančiais bareljais, ir ta karieta lengvai supasi, lyg jūroje — jūrų karalijos simbolis. Dar Jurgio VI karūnavimosi metu ratau būvo geležinėmis padangomis, o dabar jau guminėmis (tempia 8 arkliai).

Karūnavimo išvakarėse buvo suruoštas pobūvis, kuriame dalyvavo 1000 svečių iš visos imsidraugavo su Margareta.

(Perkelta i 5-tą pusl.)

Prezidentas Eisenhower priėmė Aklųjų pagalbos draugijos narius. Jam buvo parodytas išmokytas aklųjų vedėtojas — šuo Hi-Mo, vadinamas aklųjų akis.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344.

Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: B. Gaidžiūnas.

Registruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

• Dirvos bendradarbis Dr. Vyšniauskas su šeima išvyko atostogų į Kanadą. Dr. K. Vyšniauskas dirba kaip džiuvos specialistas Molly Stark Sanatorium, Canton, Ohio.

• Lietuvos ūkininkų Sąjunga vykdo centro valdybos rinkimus. Kandidatais išstatyti: K. Baranuskas, inžinierius, Bostone, J. Diementis, ūkininkas, Chicagoje, P. Karvelis, ekonomistas, Tuebingene, A. Keturakis, teisininkas, Bostone, J. Paukštelis, ekonomistas, Waterbury, B. Špokas, agronomas, Rockforde, A. Trimakas, ekonomistas, Brooklyne, B. Vitkus, agronomas, Brocktone. Balsuojama bus korespondenciniu būdu. Rinkimų komisijos pirm. yra Dr. P. Kaldė.

• Tarptautinis Olimpinių Žaidimų Komitetas buvo savo laiku prašytas leisti trenirintis sportininkams dalyvauti ateityje olimpinuose žaidimuose savo pavertusių tautų vardu. Jų prašymą parėmė Europos Taryba ir darė žygį, kad egzistai sportininkai galėtų tuose žaidimuose dalyvauti. Po ilgo susirašinėjimo su Komitetu dabar gautas jo neigiamas atsakymas, kuris motyvuojamas tuo, kad, girdi, olimpinuose žaidimuose atstovaujamos ne tautos, bet nepriklausomos valstybės. O egzistai būdami priversti savo kraštą palikti, jiems daugiau atstovauti negali.

• Lietuvos Profesorų Draugija Amerikoje savo sąrašuose turi 70 narių. Jų bent 23 gyvena Chicagoje, o visi kiti — išsiblaškę po visą plačiąją šalį. Maža dalis — apie 15 žmonių — dirba

savo srityje: arba mokomąjį darbą augstosiose mokyklose, arba tyrimų laboratorijose. Visi kiti verčiasi fiziniu darbu fabrikuose. Yra ir tokių, kurie, dėl savo senyvo amžiaus arba nesveikatos negalėdami sunkaus darbo dirbti, yra patekę į vargingą padėtį.

• Estų prekybos laive "Dahab" dirba 4 lietuviai jūrininkai. Laivas plaukioja po Panamos vėliavą. Jie yra jau pora kartų apliaukę aplink žemę ir neseniai viešėjo Londone Lietuvių Namuose.

• Argentinoje pagaminta jau 4-ji lietuvių plokštelių laida. Pirmiausia Odeono atstovybė pagaminė K. Petrausko ir O. Kaskos įdainuotų plokštelių, paskum savo plokštes šv. Cecilijos choras, toliau — smuik. E. Kuprevičiūtė su savo broliu pianistu vienoj pusėj Budriūno "Rauda", o kitoj Čiurlionio — "Preludus". Dabar "Daina" išleido pirmojo plokštelėj "Kur giria žaliuoja" ir "Pasisejau žalią rutą", "Vai žydėk", antrojoj — "Vai liūdnas liūdnas žalias berželis" ir "Vėjo dukrą", trečioj — "Paskutinis vakarėlis", "Vai gudri" ir "Stikluokėlis".

• Augsburgie atnaujinamas Lietuvių Paminklinis Kryžius, dėl kurio Dr. Marčilionis tarėsi su miesto statybos įstaiga ir kunigaikščio Fuggerio architektu, inž. K. Fend. Eksperto-menininko Nothoferio padaryta kryžiaus atnaujinimui samata yra 790,— DM sumos. Iš Amerikos lietuvių gauta aukų 250,— DM. Dr. Marčilionio susitarimu, kunigaikščio Fuggerio turty administracija imasi kryžiaus atnaujinimą

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrengimai pristatomi iki 150 mylių už Chicago be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raidynu.

Įmonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. vak.
kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak.,
sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

Gimnazijos namai Vokietijoje

NAMAI IR SKLYPAS

Vokietijos Krašto Valdybos nutarimu, gimnazijai su jos bendrabučiu ir parengiamąjį klasių nupirkti namai — Rennhof'o pilis, Huettendorf'e, netoli Heidelbergo — Mannheimo, prie garsiosios Bergstrasse (Kaltų Kelio), geografiniai ir klimatiniai idealioje vietovėje.

Namai ir be perstatymo talpūs, 40 kambarių. Prie jų esanti ūkio trobėsi gerai panaudotini gimnazijos reikalam, o šeši hektarų sklypas tinka sporto aikštėms įrengti, daržams, pastatų praplėtimui ir poilsui.

Namų vidaus perstatymo, įrengimo ir pritaikymo gimnazijos reikalam projektą įrengia 11 klasių salė, mokytojų, direktoriaus ir raštinės kambariai, keliasdešimt bendrabučio kambarių su įėjimais kambariais auklėtojams, 11 nedidelių butų bei pavienių kambarių mokytojams apgyvendinti ir kt. patalpos.

atlikti savo lėšomis, jei jai bus pervesta 250,— DM Amerikos lietuvių auka. Administracija tokiu būdu pati pridėtų kryžiaus atnaujinimui apie 500,— DM.

TAUTINIŲ KORP! SAMBŪRIO NEW YORKE IŠKYLA

Sambūrio nariai su šeimomis ir svečiais liepos mėn. 12 d. rinkosi Pranes Lapienės vasarvietėje, norėdami iš miesto ištrūkti, pasigrožėti jautia gamtos aplinkuma, nors trumpam užmiršti kasdienybę ir prisiminti studentų dienas.

Sutraukė gražus Tautinių Korporacijų Sambūrio narių ir svečių būrys. Tarp svečių matėsi H. Strumskis, dail. Adomas Varnas ir kt. Ypač skaitlingai buvo atstovaujama Moterų Vienybė, su Strumskiene priešakyje.

Prie stalų besisėkėdijojant jautia praleista keletas valandų. Prisimenant studentų dienas, sudainuota lietuviškų dainų, vadovaujant Sambūrio vyr. dainininkei Vincei Jonuškaitei.

Po Sambūrio pirmininko Dr. Eug. Noako įžanginio žodžio dail. Petras Kiaulėnas skaitė paskaitą apie modernųjį meną. Iškylos dalyviai čia taip pat turėjo progos apžiūrėti lietuvių dailininkų kūrinių parodą.

Visi patenkinti grįžo į miestą, į savo kasdienybę, bet dvasia sustiprėję, laimingą studento jaunystę prisiminę.

Br. Pak.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos Republic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago Ill.
Saukite — YA. 7-7381

Priima: vakarais 6 iki 9, seštad. 10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave., Chicago 22, Ill.

VAL: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., 10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais, 12-4 p. p. šeštadieniais.

NAMŲ PIRKIMO IR ĮRENGIMO KAINA BEI LĖŠŲ TELKIMAS

Dabartiniais apytikrais ir taupiais apskaičiavimais, įrengtų gimnazijos namai ateityje: a) pirkimo kaina DM 185.000,00 b) maklerio, notaro ir kiti mokesčiai DM 12.500,00 c) perstatymo išlaidos DM 100.000,00

Iš viso DM 297.500,00

Dėl šių apskaičiavimų tenka pasakyti, kad spėjamoji perstatymo suma galės tikrumoje kilti. Perstatymo išlaidos galutinai paaiškės, pavadus rangovams darbus. Lėšas teikdama, Krašto Valdyba jau kreipėsi į vokiečių valdžios įstaigas ir tarptautines organizacijas, prašydama paramos. Valdyba darys visa kas galim, kad gauti lėšų visa kas galima, kad gauti lėšų ne tik iš savo tautiečių, bet ir iš kitataučių organizacijų ir įstaigų. Bet, neturėdama patikimum, kiek į jos kreipimąsi bus atsižvelgta, Krašto Valdyba turi skelbti lietuvių visuomenei visą reikalingą sumą ir prašyti jos dosnios paramos, juo labiau, kad pačios įkalkuliuotos sumos yra labai žemos ir praktiškas perstatymo ir įrengimo vykdymas gali pareikalausiti didesnių lėšų.

Vokietijos Krašto Valdyba ir gimnazijos vadovybė, iki šiol pažęsusios tas problemas išspręsti ir, suteikusios vis didėjančiam vaikų skaičiui pastogę ir mokslą, nesibijo ir naujų problemų, jeigu lietuvių visuomenė paramos jos dabartinį sumanymą įvykdyti, o Rėmėjai Būreliai nepaliks savo globotinių be paramos. Ji tikisi, kad, dokumentuodama gyvais pavyzdžiais praktiška savo sumanymų vykdymą ir nepaprastą šios įstaigos svarbą lietuvių išsivijimo gyvenime, ji sulauks vis didėjančių Rėmėjų Būrelių, kurių pasiaukojimo atpildas bus šimtai priaugančių susipratusių naujosios lietuvių kartos vaikučių.

NAMŲ PANAUDOJIMO GALIMYBĖS

Lietuvių Vasario 16 Gimnazijai, pergyvenusi pačius kritiškiausius jos steigimo ir ugdymo laikus, ją remiant visuomenei, be abejonės ir tolimesnėje ateityje, kol neatgausime laisvosios tėvynės, ne tik gyvuos, bet telks vis didesnį lietuvių vaikų skaičių.

Jeigu nepalankiose Diepholz'o sąlygose mokinių skaičius, be ypatingų raginimų išaugo iki 200, tai naujuose namuose visai lengvai mokinių galėtų būti iki 400 bei 500. Dėl ypatingų emigracijos sąlygų, nepalankių daugiavaikėms šeimoms Vokietijoje lietuvių vaikų skaičiai yra proporcingai didesni kaip bet kur kitur. Mokyklinio amžiaus vaikų dabar yra apie pusantro tūkstančio.

Jų subūrimui klijūtas yra daugiau materialinio pobūdžio, tėvų neturtas, nepalanki geografinė Diepholz'o padėtis ir, pagaliau, vietos ir lėšų stoka išmaitinti ir sutalpinti didesnį mokinių skaičių. Tėvai ne visada pajėgia apmokėti vaikų kelionės išlaidas, ypač tose šeimose, kur į gimnaziją leidžiami du ar net trys vaikai. Gimnazija, nors ir kaip norėdama padėti, tuo tarpu irgi negali prisidėti šias išlaidas padengti.

Suoliais kylant mokinių skaičiui, gimnazijai susidaro visa eilė problemų. Reikia ne tik lėšų jiems išmaitinti, bet reikia vietos juos patalpinti ir jiems apgyvendinti įrengimų. Padidėjus mokinių skaičiui, pavyzdžiui, penkiasdešimčiai, talpinant mokinius kad ir po penkis vienamie kambariye, jau reikalinga 10 kambarių, taigi jau normalaus naujo namo. Jiems reikalinga 50 lovų, patalinių, spintų, stalų, kėdžių, indų, o klasėse irgi pavildomų mokyklinių suolų ir pan. Jeigu, mokinių skaičiui augant, atsirastų gėrindžių lietuvių vis didėjančių Rėmėjų Būreliai jiems išlaikyti, tai be išlaikymo išlaidų dar reikalinga tiems mokiniams atitinkamų patalpų ir įrengimų, reikalaujančių tūkstantinių sumų.

Jei dėl kurių nors priežasčių ateityje gimnazija nustotų veikti, namai bus panaudoti kitam lietuviškam kultūriniam ar kariatyviniam reikalui: amatų mokyklai, senelių, invalidų ar vaikų prieglaudai, sanatorijai ar poilsio namams ir pan.

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis
545 East Broadway.

Brockton, Mass.

Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.

Jonas Papiūnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

Vl. Pauža,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne

Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.

J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada

Zukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje

Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4

Australijoje

Povilas Lukošius,
Box 1665 M, G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australia

P. Ambraza
29 Elsemere St.
Kensington
Sydney

Brazilija

Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombia

K. Klaušauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venecueloje

Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste

Maracay, Edo, Aragua

ISIGYKITE NAUJAI IŠLEISTĄ KNYGĄ

RAUDONASIS SIAUBAS

Pabėgusio rusų karininko pergyvenimai ir pasakojimai apie baisų gyvenimą Rusijoje ir okupuotoje Vokietijoje.

Išleido leidykla Dobilas. Kaina \$ 1.25.

Užsakymus prašome siųsti: Edvardui Vilčiui,
3736 Pulaski St., E. Chicago, Indiana.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	Namų ant smėlio
Step. Zobarskas 2.25	J. Gilauda 2.00
Aukštųjų Šimonių Likimas	Nemunas
Ieva Simonaitytė 3.50	St. Kolupaila 2.50
Anglų kalbos gramatika	Neramam buvo Laisvės Alejoj
J. Kukanauza 2.00	B. Daubaras 1.50
Anderseno pasakos	Our Country Lithuania
2.00	V. Augustinas 5.00
Anglų kalbos gramatika	Po Tėvynės dangum
V. Kamantauskas 1.00	Zodžiai vytyt Nemunėlio.
Aukso kirvis	Paveiklai V. Augustino 2.00
Juozas Svaistas 2.50	Petras ir Liucija
Barabas	Romain Rolland 1.20
Paer Lagerkvist 2.25	Pasaulio Lietuvių Žinybas
Baltasis Vilkas	Anicetas Simutis 5.00
K. Binkis 1.00	Princas ir elgeta
Balutis	Mark Twain 1.20
J. J. Bačiūno leidinys 1.50	Pirmas rūpestis
Baltaragio malūnas	Jurgis Jankus 2.00
K. Boruta 2.50	Pragaro pošvaistės
Broliai Domeikos	V. Alantus 3.50
L. Dovydenas 2.50	Partizanai už gelež. uždangos
Burjaviškas ir jūrininkystė	Daumantas 2.50
B. Stundžia 2.00	Per Klausulę ūlytėlę
Didžiosios atgailos	Ludasa Dovydenas 2.20
R. Spalis 3.50	Pietų vėjelis
Džiaukis gyvenimu	Vytė Nemunėlis 1.40
O. Swett Marden 0.70	Paklydę paukščiai I
Doleris iš Pittsburgho	Jurgis Jankus 2.20
Stepas Zobarskas 0.80	Paklydę paukščiai II
Daili saulytė	Jurgis Jankus 2.50
0.50	Petras Širvokas
Gyvačių lizdas	Juozas Svaistas 2.70
Francois Mauriac 2.60	Pabučiavimas
Gatvės Berniuko Nuotyklai	J. Grušas 1.50
R. Spalis 5.00	Raudonasis siaubas
Gimdytoja	Salik Vogulov 1.25
Francois Mauriac 1.75	Raudonasis Tvanas
Giesmės apie Gediminą	Ignas Seinius
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Raudoni batukai
Gintariniai vartai	Jūrgis Savickis 1.50
N. Mazalaitė 2.00	Ramybė man
Gimtojo žodžio haruose	J. Kėkštas 0.80
P. Jonikas 1.50	Raguvos malūnininkas
Gyvylių ūkis	V. Tamulaitis 0.25
George Orwell 1.00	Sudie, pone Cipse
Haufo pasakos I ir II dalis	James Hilton 0.75
2.75	Šilakai ir vilkai
Kazmieras Sapieha	Runcė Dandieris
B. Sruoga 2.50	Saulės laikrodžiai
Karoliai	Henrikas Nagys 1.00
Guy de Maupassant 2.50	San Michael knyga I
Kaip jie mus sušaudė	Axel Munthe 2.50
J. Petraitis 1.80	San Michael knyga II
Kuprelis	Axel Munthe 2.50
Ignas Seinius 2.00	Sventieji akmenys
Kalorijo, ir doleriai	Faustas Kirša 2.00
Vilius Bražviljus 2.00	Sventoji Lietuva
Kryžkelės	Jurgis Savickis 3.00
A. Vienuolis 3.50	Sventoji Inga
Konradas Valenrodas	A. Skėma 2.50
Adomas Mickevičius	Tarp žalsvų palapinių
Kelias ir kryžkelės	P. Keslūnas 3.00
Putinas 2.50	Tėvų pasakos
Kaimiečiai I d.	A. Giedrius 1.00
Reymond 3.00	Kelias į pasisekimą
Kelias į pasisekimą	Grabau - Grabauskas 2.00
2.00	Lietuvių Kalbos Istorija
Kelias į pasisekimą	Dr. P. Jonikas 3.00
2.00	Lyrika
Kelias į pasisekimą	K. Binkis 2.00
2.00	Loreta
Kelias į pasisekimą	Stasius Būdavas 1.80
2.00	Lietuva
Kelias į pasisekimą	A. Bendorius 2.75
2.00	Lietuvių Literatūra
Kelias į pasisekimą	Pranas Naujokaitis 2.00
2.00	Lietuvių Tautos Kelias
Kelias į pasisekimą	M. Biržiška 3.00
2.00	Lietuvių kalbos vadovas
Kelias į pasisekimą	Red. prof. Skardžius 4.50
2.00	Lietuviškos pasakos
Kelias į pasisekimą	J. Balys 2.50
2.00	Lietuvių poezijos antologija
Kelias į pasisekimą	J. Aistis ir A. Vaičiūnaitis 6.00
2.00	Lekučio atsiminimai (jaunimui)
Kelias į pasisekimą	A. Giedrius 1.50
2.00	Lietuvių archyvas
Kelias į pasisekimą	Bolševizmo metai 3.00
2.00	Lietuvos Valstybės
Kelias į pasisekimą	Konstitucijos
2.00	Lietuva tironų Pančiuose
Kelias į pasisekimą	B. T. Dirmelkis ir V. Rastenis (Jonas Andriūnas ir Petras Svyrius) 1.50
2.00	Mažasis Lietuviškai
Kelias į pasisekimą	Angliškas Žodynas
2.00	Vilius Pėteraitis
Kelias į pasisekimą	Metigės
2.00	B. Pūkelevičiūtė 1.00
Kelias į pasisekimą	Mėnuo vad. medaus
2.00	N. Mazalaitė 2.50
Kelias į pasisekimą	Meškiukas Rudnosijukas
2.00	Vytė Nemunėlis
Kelias į pasisekimą	Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite
2.00	DIRVA, 1272 East 71 St.

Persekiojantis ir kovojantis žmogus

Ivairios gadinės išryškina vis kitokius žmonių tipus. Tuos žmones vaizdžiau už istorikus parodo rašytojai ir dailininkai. Todėl literatūroje ir dailėje paprastai randame ryškiausias, kurios nors gadinės žmones. Ne visuomet jie atitinka laikotarpio realybę. Sakysime, kartais laimingoje gadynėje kaip tik sutinkame nusiminusį žmogų, ar atvirkščiai. Čia veikia mados.

Jei pažiūrėtume į pastarųjų poros šimtmečių literatūros istoriją, aptiktume ten atvaizduotą labai įvairų žmogaus tipą. Pamatykite, kad tam tikrais laikotarpiais buvo įsivyravę verkšlenantis žmogus. Kitą kartą — labai nusiminęs, kenčiantis ir net palinkęs nusidėti žmogus. Po to, — maištaujantis, kovojantis, didvyriškas, opozicionierius iš principo. Arba vėl — svajotojas, bėgantis nuo gyvenimo į pasakų ir legendų pasaulį. Arba sutingęs, visiškai pasyvus, veltėdis. Maištaujantis prieš Dievą, pagaliau grynas bedievis, arba palinkęs į mistiką, pagilinto tikėjimo skelbėjas, Dievo įsikotojas. Tai vėl — realistas, cinikas, kuriam nieko nėra "augšto ir švento"...

Tuos žmogus tipus paprastai pagimdo tam tikros gyvenimo sąlygos, istorinės ir ekonominės, kaip lygiai politinės ir dvasinės aplinkybės. Rašytojai ir dailininkai sugauna tuos bruožus, paryškina, pagaliau sukuria "iš nieko", prideda, iškraipo, tyčia nedasako ar "persako".

Dabar susiduriame vėl su naujo žmogaus tipu mūsų gyvenime, taigi ir literatūroje. Mūsų čia nagrinėjami Literatūros Lankai yra įsidėję Renė Marill-Albères straipsnio vertimą apie persekiojamą žmogaus mitą šių dienų Europos literatūroje. Lai-kyčiau, jog "persekiojamo žmogaus" problema šių dienų lietuviams turėtų būti arti prie širdies.

ŠIŲ DIENŲ "DIDVYRIAI"

Straipsnio autorius sako, jog paskutinio dešimtmečio geresnieji Europos rašytojai kvėpuoja tragišku oru. Jie vis daugiau ima rodyti persekiojamą žmogų, tokį didvyrį, "kurio laisvė yra be perstojo trukdoma ir kuriam visus veiksmus diktuoja baimė prarasti savo vietą universale". Baimė dabarties, baimė rytojaus, persekiojimo pavojai, policija, teroras. "Juo niekas nesirūpina, niekas jo negina. Niekam nesvarbu, kuria kryptimi palinks jo gyvenimas." Tą žmogų persekioja ir žaidžia L i k i m a s, kuris slypi jo vidiniame bėgikume. Todėl toksai žmogus yra labai kenčiantis, juodas pasimistas, jis jaučiasi, kaip "apsėstas". Bet jis kovoja su Likimu, kovoja didvyriškai. Gyvenimas žiaurus, ir kai žmogus gali tvirtinti, kad vis dėlto reikia gyventi, jis jau didvyris... "Akių užmerkimas čia nieko negelbės. Likimas puola mūsų civilizaciją. Reikia tai pavaizduoti literatūroje. Negalima nuo šio baisaus reiškinio nusigręžti. Gal persekiojamo žmogaus mitas, užvaldęs mūsų literatūrą, neturi davinio mums patikti. Bet jie atitinka realiąją padėtį"...

Taip samprotuoja Renė Marill-Albères ir, be abejo, su daug teisybės, mūsų pačių jau išgyventos ir dar išgyvensimos. Bet jo samprotavimai tuo pačiu yra ne mažiau migloti ir gerokai netikslūs.

Jei keliolika gerų Europos rašytojų (kaip A. Camus, A. Malraux, G. Orwell, G. Green, A. Koestler, neskaitant eilės emigrantų) persekiojamą žmogų yra pastatę prokuratorių švieson, tai tas dar toli gražu neraiškia, kad toks žmogus dabartinėje me-

BRONYS RAILA

no kūryboje vyrauja. Juo labiau, kad jau yra susidaręs jo "mitas", legendos ir pasakos apie jį. Galėtume pasakyti priešinai: kada trečdalis viso pasaulio žmonių jau yra nuolat policijos persekiojami ir jų smegenys "mazgojami", likusieji du trečdaliai greičiau snaudžia ir miega, kartais sunkiai susapnuodami nuo perriebios vakarienės ir šiaip visokių amžių bėdų.

EUROPOS SNŪBŲ IR SIBIRO TRAGEDIJOS

Ir kam kalbėti, kad "Likimas" puola mūsų civilizaciją arba kad Likimas persekioja žmogų? Arba kad persekiojamas žmogus jau sudaro "mitą"? Mūsų civilizacija puola ne kažkoks paslaptinis Likimas, o bolševizmas. Puola komunistinė Rusija drauge su ja dabar ir komunistinė Kinija ir įvairūs Kremliaus klapčiukai visame pasaulyje. Be Likimas puola, bet bolševizmas ir visi kiti totalizmai, tų pačių žmonių grupės, užsimojusios smurtu užvaldyti kitus žmones. Persekiojamas žmogus nėra joks mitas, o pati skaudžiausia ir apčiuopiamausia dabarties gyvenimo tikrovė. Gal kam iš šono žiūrint tai ir atrodo mitas, bet ne aštuoniems šimtams milijonų Kremliaus pavergtų tautų. Ne buvo tai joks mitas ir milijonui praėjusio karo politinių pabėgėlių, pavadintų DP. (Dabar paaiškėjo, kad Vakarų demokratinės DP labai patinka ir jų skaičių norima padauginti, leidžiant bolševikų enkavedistams terorizuoti tuos kins ir korėjiečius kuo belaisvius, kurie nenori grįžti namo, kaip lygiai UNRRO laikais buvo raginami ir net prievarta varomi į Rusiją visi karo pabėgėliai, atsидūrę Vokietijoje, Italijoje, Švedijoje...).

Taip, vakariečių literatūra iš persekiojamo žmogaus nori dabar susikurti "didvyrį", nors ir gana mizerną. Jei toks persekiojamas žmogus, nežiūrint visko, vis dėlto dar ryžtasi kaip nors gyventi, nesinuodija ir nesiskandina, — sakoma, kad jis jau "didvyriškai" apsisprendžia, kad jis "kovoja", kad jis nėra "pesimistas"... Be abejo mūsų rezistencijos pastangomis 1947 metais atgabentas į Vakarų vienos lietuvių tremtinės laiškas iš Sibiro Vorkutos anglių kasyklų turėtų būti laikomas labai pesimistiniu ir nekovojančiu. Nes ta moteris savo artimiesiems Lietuvoje rašė: "Viespatie, tegu kyla karas ir amerikiečiai tegu numeta čia atominę bombą, tada pasibaigtų visos mūsų kančios"...

Baisiai nelygūs skausmo matai, didvyriškumai ir pesimizmai.

PALŠI JŲ ATSPINDELIAI IR MOSŲ NEPRAARTI DIRVONAI

Labai gerai, kad Literatūros Lankai įveda tokių užsieniečių literatūros nuomones. Jos teikia medžiagos palyginimams, jos aiškiau nušviečia ir mūsų literatūrinis galvojimas. Kaip naiviai užsieniečiai iš laisvojo pasaulio tesuprastų "persekiojamo žmogaus" sąvoką, jis yra mums įdomus ir mes galime kitaip dėl jo nuomonių pasisakyti. Mes galime drąsiai tvirtinti, kad tikrai persekiojamo žmogaus "mitas" ir esencija šiuo metu yra ne Vakaruose, ne Vakarų Europoje, bet Rytų Europoje, sovietų pavergtuose kraštuose, Azijoje. Vakarų rašytojo pavaizduotos "persekiojamo žmogaus" kančios, jo "pesimizmas" ir

drauge jo "didvyriškumas" ir "kovotojiškumas", — yra kone menkiniečiai, palši ir lėkšti atspindėliai, palyginus su persekiojamo žmogaus kančiomis, pesimizmu, didvyriškumu ir kovotojiškumu už anapus geležinės uždangos.

Ir čia mes neišvengiamai tuoj sustojama ties klausimu: o kaip lietuvis rašytojas, laisvas lietuvis rašytojas Vakaruose žiūri į persekiojamo ir kovojančio žmogaus problemą? Kaip jis ją rodo mūsų literatūroje?

Pastatę tokį klausimą, pamatome ne visai linksną vaizdą. Lietuvis rašytojas, visa jaunų rašytojų grupė apie tas problemas savo straipsnio ligšiol neparašė, o turėjo imti verstis svetimo gamą miglotą ir mums mažai realų straipsnį. O juk mes turėtume didesnį patyrimą ir reikalą pasakyti, jog — yra šių dienų Europoje persekiojamas žmogus! Jis yra žinomo "Likimo" ir žymiai daugiau persekiojamas, negu Graham Green ar Albert Camus romanų personažai...

Mūsų rašytojai tokį persekiojamą žmogų jau mėgina atvaizduoti. Gal dar labai silpnai, netiksliai, negiliai, bet kagi mes kalbi, — pagal Jurgį ir kepturę. Lyrikoje tai bando Kėkštės, Brazdžionis, daugelis kitų; prozoje — Jankus, Švaistas, Glaučas, Ramonas, Kesiusas, Tūlys... Davė tokių žmonių ypač Vytautas Alantus Pragarą Pošvaisėse. Ir kaip tik Literatūros Lankų kritiko jis buvo labiausiai išjuoktas ir atmetas. Jo teorijos buvo pavadintos "didele dalimi pusiausvyros netekusio ir viską praradusio žmogaus patirto šauksmas" (Lit. Lankai, 1 nr., 31 psl.). O juk tai buvo kaip tik to persekiojamo žmogaus šauksmas. Persekiojamas žmogus paprastai netenka pusiausvyros, jis blaškosi, veikia kaip "apsėstas", jame prapuola "normali logika", jis pradeda tikėti į kokį nors mitą, į jėškio ganyto ir apsaugos, nes, anot Merill-Albères, "juo niekas nesirūpina, niekas jo negina". Kai užsienietis apie tai sako, gerai, — bet kai savas toje dvasioje kuria, jau labai blogai.

Ō būtų jau laikas daugiau pramatyti užsieniečių naivumą ir savųjų nuosirdumą.

DEJA, NE LIETUVOS VEJAS...

Labai gerai ir labai neatsargiai padarė Lit. Lankų redakcija, įdėdama vertimą straipsnio apie persekiojamą žmogų šių dienų Europos literatūroje.

Tas straipsnis parodė, kokios problemos rūpi ir kas jau yra Europos literatūroje, bet ko visai nėra mūsų Literatūros Lankuose, gana gausios mūsų jaunųjų rašytojų grupės leidžiamuose.

Antanas skema Nepriklausomąją Lietuvoje (23 nr.) labai šiltai ir entuziastiškai pasveikino Lit. Lankų antro numerio pasirodymą ir pabaigoje sušuko: "Tepučia Graikijos vėjas. Tepučia Lietuvos vėjas"... Pradžiai leisti būti kiek skirtingoms nuomonėms. Graikijos vėjas nam visgi nepučia iš to paties vardo Algirdo Landsbergio "nolovės. Jis šiek tiek padvelkia, nebent tik iš Henriko Radausko eilėraščių. Bet niekur aš netikėjio pūtimo, bet ir kiek ryškesnio vėjo dvelktelejimo neįtatau iš Lietuvos...

Literatūros Lankai yra lietuviški savo lietuvių kalba ir šiek tiek savo stilistinėmis priemonėmis. Savo deklaracijoje. (1 nr.) jie pasisako, jog nesistato sau jokių lietuviškai politinių, visuomeninių ar patriotinių tikslų. Nerasi nei žodžio apie persekiojamą lietuvišką žmogų,

Mano mokytojas VYDŪNAS

A. KRAUSAS

Kai Lietuva išgyveno sunkiausias ir tamsiausias savo istorijos dienas, kai lietuviams buvo uždrausta sava spauda ir veiklesnieji buvo tremiami, kaip ir šiandien į Sibirą, Prūsų Lietuvoje gimė viena šviesiausių ir stipriausių asmenybių. 1868 m. kovo 22 d., šventadienį, apie 9 val. ryto, Verdainės šventnamio varpams gaudžiant Jonačiūse, Šilutės apskrityje, išvydo pasaulio šviesa Vilius Storasta-Vydūnas.

Tuomet Storastų šeima gyveno pas savo giminaitį, pasturintį stambų ūkininką Plikaitį, atskiruose nameliuose ant pat šešos upės kranto. Juose ir gimė velionis dr. Vydūnas.

Jo tėvas, Anskis Storasta, vienas iš jaunesniųjų ūkininko sūnų, linkęs į mokslą, baigė Berlyne Misionierių Seminariją. Jau turėjo išvykti į Afriką. Tam tikslui buvo išmokęs olandų ir anglų kalbas. Bet turėdamas silpnus plaučius ir silpną skilvį, turėjo nuo tolimos kelionės ir tų pareigų atsisakyti. Tad kunigavo Naumiestyje. Didžiojoje Lietuvoje. Vėliau vedęs atvyko į Jonačius, nes motina nenorėjo vykti į rusų valdomą Lietuvą. Paskiau tėvas nukilo į Naukiemį, Pilkainio apskritį, kur įsteigė parapiją. Čia laikė pamaldas, o šokiomis dienomis mokytojavo. Tėvas buvo kilimo iš Pagirių kaimo, Šilutės apskrities. Jis mirė 1909 m. rugsėjo 29 d. išgyvenęs 66 metus.

Vydūno motina, Marė Asmonaitė, buvo ūkininkaitė iš Lančių, Priekulės apylinkės. Klaipėdos apskr. Ji iš stambaus ūkio, esančio prie pat Minijos upės. Labai mėgusi giedoti ir dainuoti, o ypač viena būdama. Ji besilaukdama ir Viliaus labai giedojusi. Motinos brolis buvo sakytojas, giesmių autorius. Vydūno motina išgyvenusi 71 metus.

Vydūno tėvai buvo labai religingi. Tėvas, būdamas evangelikų kunigu ir mokytoju, jau nuo pat kūdikystės mokė Viliuką giedoti šventas giesmes ir mclstis, o motinėles malonios giesmės supo jį nuo lopšio dienų. Ta nuostabi religinga Storastų nuotaka nepaliko be pėdsakų ir būsimajam rašytojui. Tėvas vykdamas į kitas parapijas pamaldoms, paimdavo ir Viliuką drauge. Giesmių garsai ir pamokslai įsmigo jaunuolio atmintin.

Savo atsiminimuose dr. Vydūnas rašo: "Užgimęs ir augdamas girdėdavu savo tėvelius giedant ir meldžiantis prie mūsų lovėlės ir prie lopšelio jaunesniųjų savo brolių ir seserų. Toliau ir mes vaikai su tėvais sėdėjom aplink stalą rytmečių ir vakarų pamaldoms. Ir vienas kitas mūsų turėjo mclstis, pats sau žodžius susigalvodamas. Taip augome su giesmėmis ir

apie kovą dėl jo laisvųjų sugrąžinimo ar apie Lietuvos nepriklausomybę. Čia tik pabrėžiama, kad svarbus jų tikslas yra "grąžinti literatūros, kaip estetinės kūrybos, nepriklausomybę", išlaikyti nuolatinį kontaktą su Vakarais (kaip pasirodė, ligi komunistų Aragono ir Eluardo imtinai), atstatyti normalią verjokio gradaciją, atsigręžti į metafizinės žmogaus prasmės laike klausimą, kaip nusakė J. Girnius, ir pan. Jie nekuria jokios naujos literatūrinės srovės, jie neutralūs betkokioms pasaulinėms, kiekvienas asmeniškai atsako už savo nuomones ir kelią.

Čia yra svarbūs klausimai, ir pasisakyti dėl jų buvo šių straipsnių serijos pagrindinis tikslas.

maldomis į šį gyvenimą".

Aštuonerių metų sulaukus Vilių tėvas ėmė mokyti lotynų ir graikų kalbų. Teko mokyti ir atmintinai iš šventraščio: "Jame yra gyvybė ir ta gyvybė yra žmonių šviesa". Tie žodžiai jam visą gyvenimą buvo reikšmingi. Motina, Viliukui, 9-tuosius metus baigusiam, priminė, kad mistikas Wolteradorfas tokio amžiaus būdamas net dukart buvo šventrašty perskaitęs. Tada ir Viliukas su dideliu atsidėjimu ėmė skaityti Bibliją ir kitus raštus iš savo tėvo knygyno. Tėvelis rodė Viliukui per žiūrą žvaigždes ir supažindino su astronomijos pagrindiniais klausimais. Dar vaikas būdamas skaitė jis ne vien šventrašty, bet ir kitus raštus. Ypač žymų įspūdį padarė į jį prof. Johann Heinrich Kurtz veiklas apie krikščioniškumo istoriją. Ypač veikė mintys apie Dievo esimą visame ir jo esimą anapus visa ko. Mielai skaitė ir nekrikščioniškų tautų šventraščius bei padavimus, liečiančius religinius klausimus: germanų, romėnų, persų ir kt. Taip jo akiratis plito ir šviesėjo.

Besiruošdamas į mokytojų Vydūnas lankė Pilkainio ir Ragainės mokytojų seminarijas. Jis išlaikęs atitinkamus egzaminus prie Akademijos Komisijos Karaliaučiuje, įsigijo teisę rektoriatui.

Besimokant teko drėgname bute gyventi ir susirgti. Pradžioje plaučiai kraujuoti. Gydytojai mažai vilties betėikė jam pailsėti. Tada 17 metus eidamas sukaupe visas jėgas, ėmė žiūrėti savo sveikatos, metė mėsą valgęs, nerūkė ir negėrė svaigulių gėrimų ir apskritai visą savo gyvenimą tvarkingai gyveno. Dėl silpnos sveikatos jis paskiriamas į Kintus, miškingoje vietoje. Čia laisvalaikio drauge su kiskeliais ir stinaitėmis giraitėje gavo, o darbo metu mokė vaikus. Kintuose mokytojavo pradžios mokykloje keturis metus (1888-1892). Čia susipažino ir su savo gyvenimo drauge.

Vėliau nusikelia į Tilžę ir mokytojauja berniukų gimnazijoje dėsnydamas anglų ir prancūzų kalbas 20 metų (1892-1912). Nuo 1896 m. ligi 1902 m. vasaromis jis studijavo Greifswalde, Halle, ir Leipzigo universitetuose, dėl pačių mokslų pamėgino, o ne dėl diplomo filosofijos, religijų ir kultūros istoriją, sociologiją, prancūzų, anglų ir sanskrito kalbas. Lotynų ir graikų kalbas buvo anksčiau tėvas išmokinęs, lietuvių ir vokiečių mokėjo iš jaunystės. Nuo 1913 m. Berlyne studijavo 8 semestrus. Nuo 1917 iki 1919 metų dėstė Berlyno Universitete lietuvių kalbą ir parašė šiuos veikalus: "Einfuehrung in die Litauische Sprache", "Vadovas lietuvių kalbai pramokti" ir "Deutsch-Litauischer Wortschatz".

Dr. Vydūno nesuviliojo karjiera. 1919 m. jis grįžo iš Berlyno į savo mylimą Tilžę ir pasvėnčia visas jėgas kūrybai ir tautiečių žadiniui. Norėdamas daugiau suaugti su tauta, jis atvyksta į Šilutius ir čia gimnazijoje mokytojauja dėsnydamas lietuvių kalbą ir literatūrą, vadovaudamas chorui, ruošdamas paskaitas ir vaidinimus. Čia dirbuo nuo 1920 iki 1923 m. Vėliau 1926-1927 m. dėstė kultūros istoriją Valstybinėje Klaipėdos Muzikos Mokykloje.

Dr. Vydūnas nesiauresnį darbą barą išvarė ir rašytojo darbą. 1898 m. jis parašė pirmąjį savo dramatinį veikalą "Pasiil-

gimas Veldėtojo", kuris buvo išspausdintas tik po 40 metų ir pavadintas Pasiilgimas. Nuo to laiko ligi 1938 m. Vydūnas beveik kasmet parašo po vieną scenos veikalą. Jis yra parašęs tragedijų, misterijų, dramų, komedijų ir pasakos vaidinių. Savo dramatinėje kūryboje jis vaizduoja ne regimojo daiktikojo gyvenimo kintamuosius pavidalus, bet stengiasi išreikšti amžinąją tautos sielą. Iš viso Vydūnas yra parašęs apie 70 veikalų. Iš jų nemaža yra ir filosofinio, pedagoginio, istorinio ir filologinio turinio. Didysis tautos mokytojas savo raštais stengėsi Lietuvai atskleisti platesnius akiračius, sužadinti taurų žmoniškumą ir galingąsias kūrybos galias, kad jos suskambėtų nauju, galingu lietuviškos kūrybos žodžiu.

Lietuvos Universitetas įvertindamas jo didelius nuopelnus lietuvių Tautai ir mokslui, suteikė jam 60 metų amžiaus progą filosofijos garbės daktaro laipsnį.

Be pedagoginio ir rašytojo darbo Vydūnas gana anksti įsitraukė į kultūrinę bei visuomeninę veiklą. Jau mokytojaudamas Kintuose sakydavo kalbų mokytojų suvažiavimuose bei laidotuves. Tilžėn atvykęs buvo kviečiamas kalbėti liaudies susirinkimuose vokiečių kalba.

Vydūnas tautinei sąmonei žadinti ir ugdyti plačiai panaudojo lietuvišką dainą ir giesmę. Jis 1895 m. įsteigia Giedotojų Draugiją. Iš pradžių ši draugija ruošė koncertus, vakarus bei šventes su vaidinimais tik Tilžėje. Bet vėliau choro dainos skambėjo nuo Gumbinės iki Klaipėdos. Nepriklausomai Lietuvai susikūrus Giedotojų Draugijos choras atvykdavo ir į Kauną, Šiaulius. Metų bėgyje surošydavo po 10 ir daugiau koncertų. Tai buvo labai svarbus darbas, duodas tautinę sąmonę. Ankstybesniais laikais, kol vokiečiai nebuvo sukiršinti prieš lietuvių, tas choras buvo kviečiamas ir į vokiečių parengimus, kuriuose dalyvaudavo ir nemaža vokiečių administracijos žymių valdininkų. Dr. Vydūnas su V. Kudirka buvo pirmieji lietuviškos muzikos ir dainų pionieriai. Vydūnas yra išleides tris dainų-giesmių rinkinius, ir nemaža įtakos padaręs jaunesniajai muzikų kartai dėsnydamas muzikos mokyklų Klaipėdoje. Jis mokojo smuiku griežti, skambinti kanclėmis ir arfa bei trimuoti senovišku trimutu, kuriuo stebindavo Rambynų apylinkės gyventojus ten vasaromis apsigyvenęs. Jis su muzika

NESILEISKITE! KELIONES...

Vasaros atostogų metu nesileisk į kelionę be PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNO, kurio pagalba bet kuriame pasaulyje meste atsidūręs greitai susiras lietuvių koloniją, įstaigas, organizacijas ir atskirus veikėjus. Be to, ŽINYNE rasite smulkiai išaiškintą naująjį Jungt. Amer. Valstybių Walter-McCarren Imigracijos ir Pilietybės Įstatymą, vizų gavimo ir įvažiavimo procedūrą, rasite plačiai ir suprantamai išaiškintą J.A. Valstybių mokyklų sistemą, kaip įsigyti specialybę ar patekti į pelningesnę profesiją. Turėdami ŽINYNĄ jusite, kad po ranka Jums yra viso pasaulio lietuvių įstaigos, organizacijos, visuomenininkai, profesorai, dailininkai, muzikai, žurnalistai, rašytojai, įvairių religijų dvasininkai ir t.t. Panašaus leidinio lietuvių kalboje dar nėra buvę.

ŽINYNAS būtina reikalingas kiekvienam kultūringam lietuviui. Reikalauti pas platintojus arba tiesiai iš redaktoriaus pasiūniant, penkis dolerjus: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St., New York 24, N. Y.

ir daina taip suaugęs ir 40 metų vadovavo Giedotojų Draugijos chorui, kol vokiečiai jį su kitomis draugijomis 1935 m. uždare.

Nevien su daina apkeliaavo Prūsų Lietuvą. Jis yra su pasiskaitomis ir kalbomis keliaęs po visą Lietuvos kraštą. Kartais nukildavo ir užsienin kalbėti apie garbingą lietuvių tautą. Jis tris kartus lankėsi Šveicarijoje ir laikė paskaitų Berne, Ženevoje, Asconeje. Nuo 1900 m. lankydavosi miestuose ir miesteliuose Didžiojoje Lietuvoje, kur ypač jaunimui yra skaitęs šimtais paskaitų.

(B. d.)

STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS IR KAS TOLIAU

Rugpjūčio 22-23 dienomis Chicagoje, Lietuvių Auditorijoje, šaukiamas JAV vidurinės ir vakarinės zonos lietuvių studentų suvažiavimas. Šiame zoniame suvažiavime dalyvauti kviečiami taipgi ir rytiniuose pakraščiuose studijuoją bei šį rudenį pradėdą studijuoti studentai-ės. Suvažiavime pagrindinį dėmesį numatoma nukreipti į svarbesnių studentiškių reikalų svarstymą, kuriam tikslui bus pakviesti tinkami prelegentai iš pačių studentų tarpo. Platesnės informacijos bus išspausdintos spaudoje ir biuletenyje (nariai, kurių adresai pasikeitė, bei rudenį pradėdą studijuoti, prašomi savo adresus pranešti sekretoriui). Suvažiavimo progą bus surengtas viešas koncertas — meno vakaras. Kitos organizacijos prašomos šį savaitgalį didesnių parengimų nerengti.

2. Liet. Studentų S-gos JAV Centro Valdyba šitaip pasiskirs-tė pareigoms: Vyt. Kavolis — pirm., Vyt. Gylis — vicepirm., R. Mieželis ir R. Rauchaitė — sekretoriai, G. Žauniūtė — išdini-ninkas (jg. rytiniams pakraščiams), K. Kudžma — narys ryšių reikalams (jg. Baltų Stud. Federacijai), L. Grinius — narys soc. reikalams (jg. šalpai). Vasaros metu CV pasiekiami šiais adresais: pirmininkas — 5317 So. Maryland Ave., Chicago 15, Ill.; sekretorius — 2419 W. 45th Pl., Chicago 32, Ill.; išdini-ninkas — 4420 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Nario mokesčių (1 dol.) nesumokėję nariai prašomi tai kuo skubiausia padaryti.

3. Lapkričio 26-29 dienomis (Padėkos dienos atostogomis) Clevelande planuojama surengti studijų dienas. Būtų gera, jei studentai, galį jose dalyvauti, jau dabar savaitgalį šiam tikslui paskirti, ir jei studentams artimos organizacijos šį sumanymą pagerbtų, kitų parengimų tomis dienomis nerengdamos.

Liet. Studentų Sąjunga
JAV Centro Valdyba

POLIO APDRAUDA

Apsaugoja tėvus, vaikus iki 18 metų. Užmoka išlaiką iki \$9,000. Dviems metams šeimos apdrauda \$10.00, atskirai pavieniam \$5.00.

Skambinkite: LO 1-7795
PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Avenue
COLUMBUS, OHIO

FARM BUREAU MUTUAL
AUTO INSURANCE CO.

Seniau ir dabar...

ADOMAS VYCIUS

Mainos rūbai margo svieto...
Maironis

Ak, berods taip neseniai mes palikome savo Lietuvą, o jau kiek pakeitimų... Keičiasi žmonės. Keičiasi daiktai. Štai, Rudokas, Lietuvoje kas sekmadienį j miestelį pats dviračiu nudumdavo, o dabar čia kas sekmadienį iš miestelio su šeima Oldsmobile išslenka — grynų oru pakvėpuoti. O Lietuvoje to grynų oro ir nepastebėdavo... Arba Kukuza, Lietuvoje minkštam fotely sėdėdavo, interesus priminėdavo, o dabar... šluoja įsiai pamažu sau aplink fotį fotelį, o sėdi jame jau kitas... Ak, visko čia nesuminėsi... Liko Lietuva, toli liko, lyg rytų rūkios raudonuos parėrus... O mus likimas, kaip gegutė kiaušinių, padėjo į svetimą lizdą... o mes nieko: jau plunksnelėm apaugom, sparnelius išugdom... Radome čia kitus žmones. Kitus daiktus. Kitas mintis. Kitas kalbas. Ir tie patys pasakymai jau kita prasme turi. Būčiau poetas — ot tai, parašyčiau apie tai poemą lyriškai... bet dabar štai rašau — feljetoną, ne feljetoną... su rinkau čia tokius vienur, kitur nugirstus posakius — vieną jie reikšė Lietuvoje, seniau, o jau kitą reikšė čia, dabar... tie patys posakiai...

1. "Ponas Vyšnėnas naktimis nebūna namie..."

Seniau Lietuvoje: — Vargšė žmona. Tai tenka jai verkti dėl jo...

Dabar Amerikoje: — Tai žmona tur būt džiaugiasi. Už naktinį darbą daugiau moka...

2. "Joną matau dabar kasdien einantį į restoraną..."

Lietuvoje: — Apsaugok, Viešpatie! Juk tai tikra nelaimė! Prasigers, pražūs žmogus...

Amerikoje: — Ačiū Dieviui. Pagaliau ir jam pavyko rasti darbo restorane ir neblogai įsitaisyti.

3. "Vakar vakare Jurgis matė su šokėjomis..."

Lietuvoje: — Tai lažlas! Žmonos jam neužtenka! Lazdų jam reikia, ne šokėjų!

Amerikoje: — Tai pašiventėlis! Ne gana to, kad dirba antvalandžius ir yra visų organizacijų valdybose, bet dar randa laiko ir tautinius šokius organizuoti!

4. "Baltrėnui rūpi tik alus..."

Lietuvoje: — Pražūvęs žmogus... Greit nusigyvens viščiškai...

Amerikoje: — Ir jam pavyko įsitaisyti prie tos "Baltosios Meškos". Gal dabar geriau uždirbs...

5. "Mano vyras yra bosas..."

Lietuvoje: — Tenka užjausti ponai: štai mano vyras kas vakarėlis eina kortuoti, jūsu — chore gaisa bosu dainuodamas... Abu nenaudėliai, nieko gero iš jų nebus...

Amerikoje: — Tenka pavydėti ponai: mano vyras kaip paprastas darbininkas dirba, o jūsu — bosas; matyti, kalbą pramokęs, apskrus vyras esąs. Jis toli nueis!

6. "Ponia Kumpinskienė baisiai pastorėjo..."

Lietuvoje: — Taip ji sveikai atrodo! Į kūną jai viskas valgis eina. Jau jokia liga jos, tokios drūtos negriebs! Deja, ne visi mes galime taip pasitaisyti...

Amerikoje: — Viešpatie, kaip ji nesveikai atrodo! Visas valgis jai tik į lašinius eina. Tikriausia turi augstą kraują, ar širdis jai šlubuoja...

7. "Ar žinai, Varliukaitis namus nusipirko, ir automobilį..."

Lietuvoje: — Tikrai? Iš kur girdėjai? Tai naujienei, kaimynėle... Tad, iki... bėgu greit kitiems papasakoti, gal dar nėra girdėjęs...

Amerikoje: — Tai jau ir naujienei papasakojo... Pasakytum geriau, kas čia neperka tų namų ir automobilį... Tai taip nieko įdomesnio, kaimynėle, ir neturi? Gaila, maniau ką išgirsiu, kitiems bus ką papasakoti...

8. "Mataitis yra žurnalistas-rašytojas, o jo žmona — operos dailininkė..."

Lietuvoje: — O, per

abų tur būt neblogai uždirba... Amerikoje: — Tai iš ko gi jiedu gyvena?...

9. "Karolių ir Jonukas ir Magdūtė išvažiavo studijuoti..."

Lietuvoje: — Ir gerai! Ir mano abu vaikai jau nuo pernai metų studentauja. Ir Baronų. Ir Likerauskų. Ir Tamonių. Protingai daro ir Karoliai. Užtikrins vaikams ateitį.

Amerikoje: — Stačiai stebiuos iš tų Karolių. Abu dirba. Vargsta fabrike. O pinigų vis ant to nereikalingo vaikų mokslo išleidžia. Tur būt jie ir banko nieko neturi... Nė televizijos. Nė karo padoresnio: su kažkokiu 40-tųjų metų džionku važinėja. Nusistūję jie vaikus į fabriką, kaip kad aš, ar tamselė — ir jie prie pinigėlio būtų, ateitį užtikrintų... Neprotingi jie žmonės, tie Karoliai...

10. "Vaitiekūnų vaikai kalbasi tarpusavy tik angliskai..."

Lietuvoje: — Tai tėvai ir tėvynė turi džiaugtis. Jie galės pasidaryti puikią karjerą, o Lietuvai labai reikalingi žmonės, laisvai vartoją svetimas kalbas.

Amerikoje: — Tai tėvai ir tėvynė turi liūdėti. Kalbėdami šeimoje tik angliskai, jie liks svetimi tėvams, o Lietuvai jie pražūs...

Dovanokit, pabaigai dar vienas posakis, į kurį reaguojant išgirdau vienodai ir seniau Lietuvoje ir dabar Amerikoje:

11. "Tas ponas Rimas yra šviesus, protingas ir energingas žmogus. Reikėtų jį daugiau įveikinti įtraukti..."

Lietuvoje: — Ką? Tą Rimą? Nieko iš jo nebus. Jis yra visai netinkamas žmogus, tamsta. Nepatariu jo kvietis į jokią veikimą.

Tai tamsta jį taip gerai pažįsti?

Ne. Nieko aš jį gerai nepažįstu... Bet tiek žinau, kad jis mūsų partijai nepiguli, o priguli priešingai partijai...

Amerikoje: — Tą Rimą įtraukti į veikimą? Na, jau. Toks netikęs žmogus. Dar pirmininku užsimanyti būtų, tamsta. Tik toliau nuo jo, to Rimo.

Ar tamsta jį taip gerai pažįsti?

Aš jo visai nepažįstu, bet man užtenka, kad žinau, kad jis mūsų organizacijoms nepiguli, o priguli kaip tik priešingoms...

P. S. Kolegą K. S. Karpių labai atsiprašau, kad ne-

AR ŽINAI?

Iki milono visame pasaulyje skaičiuojama vienodai, tačiau toliau jau skaičiuojama nebevienodai. Angliai su vokiečiais miloną dauginą iš milono ir gauna bilioną, gi bilioną padauginę iš milono gauna trilioną ir t.t. Prancūzai ir amerikiečiai bilioną gauna padauginę miloną iš tūkstantio, gi tūkstantis bilionų yra trilionas. Taigi kas Prancūzijoje ir Amerikoje yra trilionas, tas Anglijoje ir Vokietijoje tėra bilionas.

Mūsų Kalbos Vadovas sako, kad "bilionas yra milijonas milijonų", taigi skaičiuojama angliskai-vokišku būdu.

Generolas Douglas MacArthuras 1903 metais baigė garsiąją Westpoint karo mokyklą augščiausiais pažymiais, kokiais kariūnai yra baigę tą mokyklą per šimtmetį. Jo vidurkis buvo 98%.

Trygve Lie, 7 metus išbuvęs Jungtinių Tautų generaliniu sekretoriumi, gavo pensiją iki gyvos galvos 10.000 dolerių metams.

Irgi pavardė — Zeke Zzzpt. Taip bent esą atspausda Detroito telefonų knygoje.

Brangiausioji pasaulyje žemė esanti Hudsono pakrantėje, West gatvėje. Viena jos pėda ten kainuojanti 1500 dolerių.

New Yorke, Madison Avenue, šuniškų reikmenų krautuvėje galima pirkti žebenkščio kailių pamušų šunims vedžioti diržukų po 150 dolerių.

Iš 100 mirtimi pasibaigusių susisiekimo nelaimių 23 atvejais kaltė tenka alkoholiui, išgertam vairuotojui arba suvažinėtajam.

Karalienės Elzbičtos vainikavimo iškilmės sutraukė 200.000

atsiklauses paskolinau jo antraštę, bet kad labai man tiko!... Prašau atleisti. Daugiau taip nedarysiu...

užsienio svečių, jų tarpe 30.000 amerikiečių. Į Jurgio VI-jo karūnavimą 1937 metais tebuvo suvažinę 43.000 užsieniečių.

Skyrybų rekordą Holyvude yra pasiekęs ne koks artistas, o filmų fotografas George Barnes, kuris neseniai pasiėmė septintą žmoną.

Kaip žinia, Vokietijoje šeštadieniais krautuvės uždaromos nuo pietų. Vienos didelės Muencheno krautuvės bandymas prekiauti iki šeštadienio vakaro sukėlė didelės demonstracijos ir tos krautuvės langų daužymą. Demonstrantų tarpe būta ir žmonių su humoru. Vienas jų nešėsi plakatą, kuriame buvo nupieštas garmys ir toks užrašas: "Negalėsiu veikti, jei šeštadienį po pietų bus dirbama".

Vokiečių laikraščiai pasakoja ir tokių nuotykių. Vienų traukinių važiuojus trys vokiečiai sumanė pamosuoti pro langą pakėlė dirbantiems vyrams. Tuo tarpu priešingai kryptimi dūmė greitas traukinys. To traukinio mašinistas, pamatęs iškištą rankas, bandė švilpimu mergaites įspėti, tačiau šios nekreipė dėmesio ar nenugirdo. Rezultate vienai mergaitei nuplautos delnas, kitai nunešta ranka iki alkūnės ir trečiai tik šiaip sužeista ranka.

Dviejose valstybėse JAV konstitucija buvo priimta tik 2 balsų persvara: New Yorko valst. 30 prieš 28 ir Rhode Island — 34 prieš 32.

Kopenhagos miestas kitais metais rengiasi minėti 700 metų jubiliejų.

Iš 55 JAV augščiausių viršukalnių 42 yra Colorado valstybėje.

Kas penktas amerikietis dirba maisto auginimo, gamybos ar prekybos darbe.

Visame krašte yra apie pusė milijono automatiškų patefono mašinų.

Bulvės tris ketvirtis sudaro vanduo.

Daugiausia žmonių gimsta pasaulyje iš eilės šiais mėnesiais: rugpjūčio, rugsėjo, balandžio ir gegužės.

KNYGGOS

DŽIAUKIS GYVENIMU

O. Swett Marden buvo mums pažįstamas ir Lietuvoje, nes turėjome išsivertę keletą jo knygų. Begalinis optimistas, rašęs įvairiais gyvenimo klausimais, patarėjais, pedagogas. Amerikietis.

Dabar lietuviškai pasirodė jo Džiaukis gyvenimu, versta iš lietuviškais mintimis papildyta K. Lastėno (išleista Spaudos Platinimo Biuro Medellin, Colombia).

Knygtė nedidelė, paskirstyta į 7 skyrius. Swett Mardenas čia stengiasi įrodyti, kaip žmogus vertina linksmumą, gerą nuotaiką, tokios nuotaikos reikšmę sveikatai ir pasisekimui. Savo įrodymams paremti prisirinkęs gausybę pavyzdžių (daugiausia, žinoma, iš amerikoniško gyvenimo). Tiek knygtės vertėjas, tiek leidėjas savo įžanginiuose žodžiuose sakosi pateikį jį lietuviškai visuomenei, kad ji čia rastų šaltinį, gaivinantį jų pavargusias jėgas.

Tik tą knygtę labai sunku skaityti: Pirma, nemaža korektūros klaidų. Antra, vertimas labai nelietuviškas (pvz.: Vietoje visą savaitę praleidus keiksmuose ir pyktyje, ar negeriau būtų sekmadienį pasidžiaugti ir atpirti tai, ką praradome? Visais skūstis nereikia, nei talent-

Krašte gyvena 45 milijonai žmonių. Jos kasdien nuperka 54 milijonus laikraščių.

Athos kalne, Graikijoje, Egėjaus jūros pakrastyje stovi vienuolynas. Pagal tradiciją, nuo 1045 metų to vienuolyno vartų nėra peržengusi moteris nei net moteriškos lyties gyvulys. Vr.

DAR NEVELU.

bet veikia gali būti PERVELU. norint įsigyti rinktinę rašomąją mašinėlę lietuvišku arba amerikonišku raidynu.

Rašomosios visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios "Smith-Corona", gaunamos išsimokėtinai.

V. BARTKUS

712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. TEL.: LI 1-6716

to, nei proto, nei ypatingo būdo atžvilgiu. Linksmumo pajutimas pas žmones yra įvairus. Lygiai kaip nekuri žmonės negirdi paprastus garsus ir nemato žinomas spalvas, taip pat nekuri yra džiaugsmui nebiliai ir kurčiai). B. Kaz-tis

GRAND OPENING DAYS

START TODAY AT

BADGER'S

Seat Covers

Convertible Tops

(across from

Federal Department Store)

SIGN UP NOW

FOR BIG 5-SEAT COVER

DRAWINGS

ALSO 25 ACCESSORY

DRAWINGS

D - DAY

(DRAWING DAY)

Sunday, July 26th

10 A.M. to 3 P.M.

Bring your friends—

pass the word

AUTO TOPS

\$29.50

reduced from \$39.50

SEAT COVERS

\$12.95

reduced from \$19.95

CUSTOM

INSTALLED FREE

DOUBLE EAGLE STAMPS

UNTIL SUNDAY,

JULY 26th

For your convenience

we are open daily

from 9. to 9.

Saturday, 9 to 6

Sunday, 10 to 3

BADGER'S

(across from

Federal Dept. Store)

4112 Lee Rd. SK 1-4332

TITO

Neseniai knygynų languose Europoje pasirodė įdomus leidinys. Jis vadinasi "Tito". Tai pirmoji autorizuota Pietuslavijos diktatoriaus biografija, parašyta Vladimiro Dedijerio, Belgrado komunistinio dienraščio "Borla" leidėjo. Iš knygos teksto sužinome, kad autorius esama artimo diktatoriui asmens, kuris su juo per eilę metų glaudžiai bendradarbiavo ir tokiu būdu jį gliaulau pažino. Be to, daug puslapių užima paties Tito atsiminimai bei pasakojimai, kuriuos autorius pažodžiui užrašė. Tad iš knygos susidarome tikrą vaizdą apie jugoslavų diktatoriaus gyvenimą. Be abejo, iš Titui atitinkamo komunisto negalima laukti, kad jis į savo šefą žiūrėtų kritiškais akimis. Autoriaus jį aiškiai idealizuoja. Bet jugoslavų diktatorius nepaverčiamas stabu, prieš kurį šliaužiojama, kaip tai buvo daroma "tėvo mokytoju" Stalino laikais. Ir iš viso iš knygos turinio bei dviasios ryškėja, kad pati biografija rašyta, norint priešpastatyti dvi komunistinio pasaulio figūras: Titą ir Staliną. Kai knyga buvo rašoma, šis pastarasis dar gyveno.

Mes norime mesti žvilgsnį į biografiją ir tai atlikti iš įvairių motyvų. Galime visai vertinti Titą kaip mums nepriimtinos partinės doktrinos atstovą. Tačiau jis pokarinėje Europos istorijoje užima savaimingą vietą, nes buvo pirmas komunistas, kuris ne tik sukėlė maištą prieš Maskvos viešpatavimo

užmačias, bet ir sugebėjo kovą prieš rusiškąjį imperializmą laimėti. Jugoslavija šandien yra komunistinė valstybė, bet ji nėra Maskvos satelitas. Antra vertus, iš knygos patiriame nemažą dėmesio vertų duomenų apie Maskvos politikos kėslus bei metodus. Visa tai mums duoda pagrindo sustoti ties sakytu leidiniu, apimančiu su viršum 400 puslapių.

Kaip žinoma, Tito tikras vardas ir pavardė yra Josipas (Juozas) Broz'as. Jis gimęs 1892 m. gegužės mėn., taigi eina 62 metų. Jo gimtinė yra Kroatijoje, Kumrovec kaime, kur jo tėvas ūkininkavo. Tėvai turėjo 15 vaikų, kurių tikrai 7 išliko gyvi. Kiti dėl nepaprastai blogų higienos sąlygų išmirė. Vaikas būdamas, būsimasis Tito pats patyrė visus mažžemio Balkanų ūkininko (dar gi pasinešusio į girtavimą) sūnaus vargus, nepriteklusius ir džiaugsmus. Nuo 7 metų amžiaus Josipas piemenavo, šalia to lankė kaimo pradžios mokyklą, paskum dirbo kaip kelnėris. Vieną laiką tėvai galvojo pasiųsti sūnų Amerikon, kur tarp 1899 ir 1913 metų iškeliauti net 250.000 kroatų, bet neįstengė sukraptstyti pinigų kelionei. Vėliau Josipas Sisako miestelyje baigė mechaniko mokslą. Tuo metu iš draugų pirmą kartą išgirdo apie profesines sąjungas, klasių kovą, socializmą. Jis buvo pasiekęs 18 metų amžiaus, kai įsirašė į kroatų socialdemokratų partiją. Po to dirbo įvairiuose metalo fabrikuose Austro-

Vengrijoje ir Vokietijoje, pramoko vokiškai ir čekiškai.

1913 m. buvo pašauktas naujoku į vengrų kariuomenę, kur susidomėjo kariniais dalykais ir baigė puskarininkų mokyklą. Kilus 1914 m. karui, jaunas Brozas ėmė laikyti antimilitarines prakalbas ir buvo pirmą kartą suimtas. Paskum buvo pasiųstas į Karpatų frontą prieš rusus, kur 1915 m. buvo sunkiai sužeistas ir pateko rusų nelaisvėn.

Kilus rusų revoliucijai, būsimasis Tito per vieną lenkų inžinierių pirmą kartą susitiko su bolševikais. Jis pats knygoje pastebi, kad rusų revoliucijoje aktyviai nedalyvavęs, nors kelis mėnesius tarnavęs raudonojoje armijoje. Ne be ironijos Tito nurodo, kad per visą buvimą Rusijoje laiką jis nė kartą negirdėjęs Stalino pavardės, o apie Leniną ir Trockį buvę daug šnekama. Būdamas Rusijoje, Brozas išmoko rusiškai, o dirbdamas pas ūkininkus dar gi mordiniškai bei kirgiziškai.

1919 m. Josipas Brozas Omske vedė rusę ir per Estiją (Narvą) laivu išplaukė į Stetiną, o iš ten grįžo į Kroatiją. Bet čia jį ištiko nesėkmė. Draugų įskystas, jis, po šešių karo ir nelaisvės metų grįžęs į gimtąją kraštą, buvo suimtas kaip bolševikas, tačiau vėl po kelių dienų paleistas. Bet iš bolševikinės Rusijos atsivežtoji pasaulėžiūra Brozo jau nebepalik.

1920 m. jis Zagrebe įstojo į kroatų komunistų partiją, tačiau ilgą laiką joje jokio žymėsio vaidmens nevaizdino, daugiausia

slaptai organizuodamas streikus. Kai turėjo 35 m. amžiaus, jis buvo paskirtas kroatų metalo darbininkų profesinės sąjungos sekretoriumi. Pats Tito apibūdina šį paskyrimą kaip "lemiamą" jo gyvenime posūkį. Jis ėmė atvirai politikuoti, buvo kelis kartus suimtas, paskum išrenkamas komunistų partijos Zagrebo skyriaus sekretoriumi. 1929 m. nuteistas už slaptą komunistinę veiklą 5 metams sunkių darbų kalėjimo. Kaip savo laiką Lietuvoje, taip ir Jugoslavijoje kalėjimai buvo savo rūšies bolševikiniai "universitetai", kur kaliniai išėdavo visą mokslą. Jo mokytojas buvo Moša Pijade (serbų žydas), dailininkas, aršus komunistas, šandien artimas Tito bendradarbis ir jugoslavų komunistų ideologas.

1934 m. paleistas iš kalėjimo, Josipas Brozas jau buvo užgrūdintas ir išprusintas komunistas. Jis pasidaro profesionaliniu revoliucionierium ir slaptai dirba komunistinį darbą. Tuo metu, dangstydamasis nuo policijos persekiojimų, jis pirmą kartą pasivadino "Tito". Ši slapyvardė nuo 1937 metų pasidariusi jo išimtinai vartojama pavardė.

Tito kurį laiką gyveno Vienoje, bet dažnai slaptai atvykdavo į Jugoslaviją, kur organizavo slaptus komunistų partijos suvažiavimus. Vienas toks slaptas kongresas įvykęs ne kur kitur, kaip Slovėnijos vyskupo vasaros rezidencijoje.

Tito dažnai keliauja, bet visada padirbtais pasais ir svetimomis pavardėmis. 1936 m. jis pasiunčiamas į Maskvą, kur dirbo komunistinio internacionalo (Komintern) Bal-

kanų sekretariate. Čia jis susipažino su tokiomis tarptautiniais komunistinio pasaulio didžiūnais, kaip Dimitrovu, Togliati, Manuilskiu ir kitais. Pats Tito tuo metu jau irgi prasimuša į pirmąsias komunistų eiles, jis skiriamas jugoslavų komunistų partijos generaliniu sekretoriumi.

Nun prasidėjo lemtingi 1939 m., kurie atnešė posūkį visame Europos gyvenime. Jugoslavijoje karo metu regento pareigas ėjo kunigaikštis Povilas, nes sosto įpėdinis Petras, 1934 m. Marselle nužudytojo karaliaus Aleksandro sūnus, dar buvo nepilnametis. 1941 m. pavasarį Jugoslavijos ministeris pirmininkas pasirašė su Vokietija ir Italija trijų paktą, pagal kurį pietų slavai pasidarė ašies sąjungininkai. Po kelių dienų, 1941 m. kovo 27 d., jauni lakūnų karininkai surengė sukilimą, suėmė kunigaikštį Povilą, nuvertė vyriausybę ir naujos valdžios priešakin pastatė gen. Simovičių.

Hitleris dėl pučo įsiuto ir įsakė Goeringui bombarduoti Belgradą. Jugoslavija buvo dviliktai Europos valstybė, užpulta nacionalsocialistinės Vokietijos. Kaip atmena, buvo sukurta Kroatijos valstybė, kurios priešakin atsistojo "ustaši" vadas Ante Paveličius. Tito savo atsiminimuose spėlioja, kad Hitlerio įniršimą tenkai aiškinti tuo, jog jis turėjęs atidėti 6 savaitėms savo planą pradėti karą prieš Sovietų Rusiją. "Tuo būdu įvykiai Jugoslavijoje nulėmė Hitlerio žiemos žygio prieš Maskvą likimą..."

(B. d.)

Redakatoriaus žodis

LIETUVIŲ KOLONIJOS

Kiekvienam mieste, kur tik apsigyveno didesnis lietuvių skaičius, jie būrėsi į savas kolonijas. Per ilgesnį laiką ten išaugo sava bažnyčia, sava salė, mokykla, bankelis, savųjų krautuvė ir užiegos, atsirado savi gydytojai, advokatai, draudimo, pirkimo-pardavimo agentai. Susikūrė lyg savas miestas svetimame mieste. Ir tas savas miestas padėjo išlaikyti lietuvišką žodį, dažniau prisiminti už jūrų marių paliktą tėvynę, dažniau sugrįžti į vaikystėje vaikščiotus takelius.

Dabartinės lietuvių kolonijose jau pastebimas visiškai priešingas reiškinys. Lietuviai bėga kur kas sau, bėga kaip ir visi amerikiečiai, į tolimesnius užmiestius, pavieniai, tarsi visiškai nepaisydami bendruomeninių reikalų, tarsi norėdami užmiršti kas juos riša su palikta anapus vandenų tėvyne. Bėgdami užmiršta, kad nutoldami nuo lietuviškų kolonijų jie labai greit daugeliu mylių atstolais ir nuo viso lietuviškojo gyvenimo.

Kodėl atsirado šis reiškinys, kodėl jį pasukti į gerąją pusę beveik neduoda jokių pastangų, kodėl to reiškinio mes tiesiog nepastebime?

Tuo klausimu bandžiau kalbėti su eile įtakingų senųjų veikėjų. Ir štai ką iš jų išgirdau. Girdi, vieni nusivylę bažnyčios ir mokyklos vadovų keista, nuo lietuviškos stumiančią politiką, kiti nusivylę savo pačių broliais, tretiesiems viskas atsibodo, ketvirtai pavargo. Gi daugumoj, senai apgyventos lietuvių kolonijos stambiai paseno. Mediniai namai, statyti prieš 50-60 metų, atsidūrė tokioje padėtyje, kad dažnai jų reikia iš pagrindų atnaujinti arba perstatyti. O kaip čia tai darysi, kada tas senas kolonijas, dažnam mieste, jau pradeda supėti juodųjų banga. Tada asmeniškai patogiausia padėtis susidaro tada senajai turtai likviduoti, keltis toliau į užmiestius, keltis kur mažiau suodžių, daugiau gamtos grožybių, kur patogesni namai.

Išklause šių samprotavimų jiems galim tikėti. Priežastys realios, paties gyvenimo sukurios. Jos, bendruomeninė prieštara, sprendžiamas nepasipriešinti, sprendžiamas pasipriešinti, kaip kas išmano, kaip kam geriau išeina. Bet esmėje, jas kiekvienam sprendžiant pagal savo planus, neišvengiamai nukentės visi. Nukentės tas prasmė, kad nykstant mūsų kolonijoms, pagreitintu greičiu nyks ir lietuvių, greičiau nyks lietuvių sukurios įstaigos ir organizacijos, tarpusavio bendravimas, pagalba saviems, pagalba anapus vandenų likusiai tėvynei.

Ar įmanoma sulaukti lietuvių kolonijų sunikimo, ar įmanoma, jei negalima sulaukti senųjų sunikimo, kurti naujas, dabartiniams laikams patogesnes, geresnes vietas? Tai klausimai, kurie taip pat jau pradami svarstyti pavienių lietuvių susijungimuose, tik iki šio laiko jie dar beveik nepastebimi spaudoje.

Svarstant šiuos klausimus, dažnas teigia, kad įmanoma, ir dar kaip įmanoma, jei į tą reiką visi pažūrėtų dideliu rūpestingumu ir atidumu. Bet čia tuoj išgirstama, kad tie, kurie čia galėtų suvaidinti patį pagrindinį vaidmenį, atseit kurie galėtų sudaryti bazę naujų kolonijų įsisteigimui, labai mažai tuo sielojasi. Čia turima galvo-

Prūsų Lietuvoj

Žmonės, kurie po karo pastais keliais metais yra buvę toje Rytprūsio srityje, kuri sovietų dabar vadinama "Kalininingrado sritis", apie to krašto padėtį papasakojo tokių dalykų, kad stačiai baugu. Tasai kadaise derlingas kraštas su sodriai žaliuojančiais jāvų laukais, vaisingais sodais, geros veislės gyvuliais ir pasiturinčiais gyventojais, dabar, sovietų valdžioj, yra visiškai apalėistas, nuskurdintas, tikros dykumos. Platus laukai, kaip akys mato, jau ilgus metus nedirbti. Tiesa, bolševikai įrengė vadinamus sovchozus (valstybinius ūkius), kur apšępę maskoliai lyg nesavi krūpstinėjasi. Ir kur jiems bus malonumas čia gyventi ir dirbti, jei jie gyvena nuolatiniame ateities baimėje: juk kada nors reiks vėl iš čia bėgti į rytus. Jie gi čia yra lyg ir tokie pat treniriniai, kaip ir mūsų žmonės, išgabenti į rytus. Ne savo noru jie čia atvyko. Ir tie sovchozai yra tik vienur kitur, o plačiausias laukų erdvės lieka tuščios.

KODEL TAIP YRA?

Vis labiau aiškėja, dėl ko sovietai taip apleido tą sritį ir iš jos padarė dykumą. Ne be to, kad čia nebūtų rusiško apsilėidimo, bet svarbiausia priežastis bene ta, kad Rytų Prūsiją numatomą panaudoti kaip karinę bazę, kas žinoma ir sekančiam pranešime, kuriame, tariant, moksliškų kruopštumui atskleidžiama Rytprūsio tragedija. Klasta, apgaule ir ginklo smurtu pasiglemžę tą kraštą, sovietai jame dabar šeimininkauja taip, kaip savame Sibire.

PROF. SERAPHIMO SAMPROTAVIMAI

Prof. H. Seraphimas, žinomas dar iš prieškarinių laikų savo domėjimosi Rytų klausimais, rytprūsų laikraštyje "Das Ostpreussenblatt" (11 numeryje) įdomiai aprašo dabartinę vadinamą "Karaliaučiaus srities" (Kalininingraskąją oblastį) padėtį. Pridėti ir du žemėlapiai su vokiškaisiais ir dabartiniais rusiškais vietovių pavadinimais.

Anot straipsnio autoriaus, prieš karą toje Rytprūsio dalyje gyveno apie 1,14 milijonai gyventojų. Rusams įsiveržus, gyventojų gal buvo likę netoli 300.000. Didesnioji dalis tų žmonių esą karo įvykių eigoje žuvę arba 1947 metais išgyvendinti. Šiandien vargu ar daugiau kaip poras šimtų vokiečių dar gyvena toje srityje ir dirba kaip specialistai arba atskiruose ūkiuose.

KODEL NEPRIJUNGĖ PRIE LIETUVOS?

Esą pažymėtina, kad toji Karaliaučiaus sritis nesanti prievės, greičiau nyks lietuvių sukurios įstaigos ir organizacijos, tarpusavio bendravimas, pagalba saviems, pagalba anapus vandenų likusiai tėvynei.

Ar įmanoma sulaukti lietuvių kolonijų sunikimo, ar įmanoma, jei negalima sulaukti senųjų sunikimo, kurti naujas, dabartiniams laikams patogesnes, geresnes vietas? Tai klausimai, kurie taip pat jau pradami svarstyti pavienių lietuvių susijungimuose, tik iki šio laiko jie dar beveik nepastebimi spaudoje.

Svarstant šiuos klausimus, dažnas teigia, kad įmanoma, ir dar kaip įmanoma, jei į tą reiką visi pažūrėtų dideliu rūpestingumu ir atidumu. Bet čia tuoj išgirstama, kad tie, kurie čia galėtų suvaidinti patį pagrindinį vaidmenį, atseit kurie galėtų sudaryti bazę naujų kolonijų įsisteigimui, labai mažai tuo sielojasi. Čia turima galvo-

jungta prie Sovietinės Lietuvos, kaip Klaipėdos kraštas, bet padaryta dalimi didžiosios Rusijos tarybinės respublikos. Rusai, matyt, norėję išvengti, kad lietuviai atsikeltų į tą kraštą. Rytų Prūsijos sritis apgyvendinta daugiausia rusais ir baltagudžiais, bet ir aziatų tautų naujakurių esą daug atkelti. Pavyzdžiui ir mongolų. Atkelta ir Krimo totorių.

Kiek dabar gyventojų toje srityje? Tai esą galima išsiaiškinti tik netiesioginiais. Kaliningrado sritis sovietų padalinta į penkis rinkimų apygardas. Kiekvienai apygardai, pagal rinkimų tvarką, tenka apie 150.000 balsuotojų, taigi iš to galima spėti, kad toje srityje gyvena dabar apie 750.000 gyventojų. Tačiau reikia neužmiršti, kad balsavimo teisę turi ir raudonarmiečiai, o jų skaičius, be abejojimo, čia nėra mažas. Galima apskaičiuoti, kad jų yra apie 300.000. Tad civilijų gyventojų būtų apie 450.000, taigi tik apie 30% to skaičiaus, kuris buvo ligi karo.

Geroka to gyventojų skaičiaus dalis gyvena miestuose. Vien tik Karaliaučiuje, kuris yra visų centrinių įstaigų centras, dabar gyventojų bus apie 150.000. Jei kituose Rytprūsio miestuose gyvena dar koks 75.000, tai išeity, kad pačiame krašte, provincijoje, gyvena šiandien tik apie 225.000 gyventojų, tai yra apie 23% prieškarinio skaičiaus. Kitas palyginimas: Plote, kuriame prieš karą gyveno apie 100 žmonių, dabar gyvena jau tik 23. Maskva matyt tokio erdvės išnaikinimo samoningai siekia. Sovietams nebūtų sunku savo deportacijų sistema ir perkeldi neįėjais turėti čia daugiau gyventojų. Bet jie nori Rytų Prūsiją panaudoti kaip tinkamą karinę bazę.

APSETA TIK 1/3 laukų

Savaime aišku, kad greta gyventojų skaičiaus sumažėjimo žymiai sumažėjo ir peselių plotai.

Autorius tam pavaizduoti duoda atskirą lentelę. 1939 metais dirbamos žemės buvo 63% viso ploto, o 1950 jau tik 34%. Neapdirbtos žemės, tariant dykumų 1939 metais buvo Rytų Prūsijoje tik 6%, 1950 metais jau 35%. Taigi daugiau negu trečdalis viso ploto pasidarė dykumomis, stepėmis.

TERRA ATPIGINO KNYGAS

VASARA, ATOSTOGOS GAMTOJE — TAI GERIAUSIA PROGA PRISIMINTI LIETUVISKĄ KNYGĄ. KIEK VIEŠA ŠIŲ KNYGŲ IDOMI, VERTINGA IR BŪTINA JĖSŲ KNYGŲ LENTYNOJE

1. Marius Katiliškis, Užuovėja, apysakos	3.50
2. Antanas Skėma, Šventoji Inga, novelės	2.50
3. Dr. P. Jonikas, Lietuvių Kalbos Istorija	3.00
4. Putinas, Keliai ir Kryžkeliai, poezija	2.50
5. Kazys Binkis, Lyrika, poezijos rinktinė	2.00
6. Prosper Merimee, Kolomba, romanas	2.25
7. August Gailit, Tomas Nipernadis, romanas	2.50
8. Francois Mauriac, Gimdytoja, romanas	1.75
9. Luigi Pirandello, Pirmoji Naktis, novelės	1.50
10. L. Dovydenas, Broliai Domeikos, romanas	2.50
11. Kazys Boruta, Baltaragio Malūnas, romanas	2.50
12. Balys Sruoga, Kazimieras Sapiega	2.50
13. Balys Sruoga, Giesmė apie Gediminą	2.00
14. Guy de Maupassant, Karoliai, novelės	2.50
15. Axel Munthe, San Michele Knyga I	2.50
16. Axel Munthe, San Michele Knyga II	2.50
17. Paer Lagerkvist, Barabas, romanas	2.25

KITŲ LEIDYKLŲ LEIDINIAI

18. J. Simonaitytė, Auksųjų Simonų Likimas	3.50
19. A. Baronas, Debesys Plaukia Pažemiu	2.50
20. Satrijos Ragana, Sename Dvare	2.00
PIRKDAMI TERRA O LEIDINIŲ UŽ 10 DOL. AR DAUGIAU, GAUNATE TERROS KNYGOS KLABO NARIAMS TAIKOMA 30% NUOLAIDA. PASINAUDOKITE ŠIUO PAPIGINIMU, IR NETEKS SKUSTIS MŪSŲ KNYGŲ BRANGUMU.	

UŽSAKYMAMS ADRESAS:

TERRA,
748 W. 33rd St.
Chicago 16, Ill.

Berijai kritus prisiminta, kad jis į saugumo policijos vietą buvo įkopus nuzudant Ježovą. Ježovas laimėjo nuzudant Jagodą. O iš šių trijų: Berijos, Ježovo ir Jagodos rankos, Stalinui įsakius, krito: Kamenev, Zinonev, Rykov, Radek, Trotsky ir daug kitų. Neabejojama, kad ta eilė greit vėl padidės.

Iš eilės, viršuj: Trotsky, Radek, Rykov, Zinonev; apačioj: Kamenev, Jagoda, Ježov ir Beria.

Karaliai ir karūnos

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

perijos. Prie tų rūmų, kur buvo pobūvis, yra sodas, o to sodo kampuose ligi šiol auga keturi šilkmedžiai, sodinti James I (karaliaus 1603-1625). Vienas jų nudžiuvęs pastarojo karo metu. Ten tebeauga ažuolas, po kuriuo 1558 metais sėdėjo Elzbieta Tudorė, kai sužinojo, kad jai atliškimo samoningai siekia. Sovietams nebūtų sunku savo deportacijų sistema ir perkeldi neįėjais turėti čia daugiau gyventojų. Bet jie nori Rytų Prūsiją panaudoti kaip tinkamą karinę bazę.

Kai dėl žvejybos, tai Klaipėdos krašto pajūriuose dar esą daugiausia lietuvių žvejai, gi rusiškoje Rytų Prūsijos dalyje dirba iš Azovo ir Kaspijos jūrų deportuotieji.

Gerokai susmukusi ir gyvulininkystė. 100 hektarų tenka dabar tik apie 10 galvijų. Sovietams Rytų Prūsija iš viso nesanti svarbi kaip gyvenamasis plotas ar ūkinė sritis. Jiems svarbu Rytprūsio panaudoti tik kaip karinį ežavę būsimam kare, daro išvadą autorius.

Keleivis

šandien sakoma, kad tai yra angliškojo gyvenimo testinimo simbolis. Ten gyveno Marija Tudorė, iš ten valdė Elzbieta I, ten būdavo Ona, o Viktorija ten buvo įsirušusi sau gyventi namas; ten daug laiko praleidusi ir dabartinė Elzbieta II.

Kai karūnavimosi išvakarėse prie Buckinghamo rūmų du policijos inspektoriai, nebeapsigindami minios, dūsdami šnekejos, kad viena vienintelė geriausia išeitis būtų melstis, jog pradėtų lyti, kai tai pat vakarą apie 40.000 žmonių minia prie tų rūmų šaukė: "Mes norime pamatyti karalienę". Karališkoji operacija baigė repetuoti Ben. Britteno šiai šventei parašytą operą "Gloriana", o plk. Hunto vadovaujama ekspedicija skubėjo baigti įlipti į pačią Everestą viršūnę. Vis tai karalienės garbei. O karalienė tos didžiosios savo iškilniškos progos daugybę apdovanojo baronų titulais, ordinais, medaliais. Apdovanoti buvo ne tik valstybininkai ar kariai, bet ir elik kultūros darbininkai. Šia proga iš eilinių žmonių pakilo į bažnyčias ir lietuviškosios kilmės scenos artistas garsusis John Gielgudas, angliškasis Vagneris Benjaminas Brittenas, senukas rašytojas Valteris de la Mare, filmų artistas Alastairas Simas ir t.t., o tuoj po karūnacijos ir plk. Huntas už Everesto nugalėjimą.

Kai Londonas šaukė karalienės garbei, netoli Bradfordo, Idles miestelyje, žmonės valgė keptą jautį ir taip pat šaukė: Čia visada kepinamas jautis, kai karūnuojami karaliai. Tad ir dabar jau iš anksto iš vietinių verslininkų buvo sudarytas jautių kepti komitetas, kuris maitinimo ministerijai parashė prašymą, idant leistų pirkti ir kepti jautį, nes juk mėsa čia dar tebe normuojama. Ministerija sutiko; pirkit, bet jei jau tokia šventė, tai iškepti turite žmoneis nemokamai dalyti. Visas pasirušimas ir jautis kaštavo 400 svarų (35 stonų jautis, 700 mėsos normų). Visą dieną kepė tą jautį, tam tyčia statė pečių ir kepė nuo 10 val. ryto iki 10 val. vakaro. Pakvipo visa apylinkė, ir žmonės subėgo pažūrėti (vaikai žiūrėjo nemokamai, o suaugusieji mokojo po 6 penus). Kitą dieną kepė atviame ore, o trečiąją, karūnavimo, dieną padarė 2000 sumuštinų su garsyčiomis. Apie 3 val. dalijo tuos sumuštinus, o jaučio kaulus surinkę paskui išvirė šunims.

jant buvo tokia didelė audra, kad ją jautė ir katedros viduje buvusieji. Dėl to Kenterburio arkivyskupas šventintą vandenį paliejo ant grindų, užmiršo palaiminti karalių, o lauke pasitiko juos tuščios gatvės.

1189 m. karūnuojant Ričardą Liūtaširdį, lauke kilo baisios skerdynės, kuriose nukentėjo žydai. Bažnyčia anglams buvo uždraudusi verstis pinigų skolinti, tai žydai piktam išnaudojo tą draudimą: skolino pinigus ir lupo didžiausias palūkanas. Jūs tai ir muše anglai, keršydami lupikams.

James I (1603) karūnuojant iškilnėse tedalyvavo tik 12 žmonių, nes Anglijoje siautė maras. Tie patys po iškilnių tuoj išvažiavo į Vinčesterį.

Bet įdomiausias gal bus buvusios Eduardo I (1274 m.) karūnavimosi iškilnės. Norėdama londoniečius pradžuginti, susitaręs su kai kuriais kunigaikščiais, jis paleido Londone 500 gerų arklių. Kas pagaus, to ir bus! O arkliui tuomet buvo žymiai brangesni, negu dabar, tad jauni vyrai bėgiojo Londono gatvėmis ir gaudė tryplančius arklius.

Tai buvo tie tikrieji monarchijos laikai, bet 17 amžiuje iškilo Kromvelis ir paėmė į savo rankas valdžią. Pasibaigus pietiniam karui, Kromvelis pasiuntė buvusį karalininką gen. Monką tvarkyti škotijos. 10 metų sėdėjo ten šitas generolas su savo pulku. 1658 m. mirė Kromvelis, valdžią perėmė jo sūnus. Žmonės vėl prisiminė karalių, ir gen. Monkas nusprendė iš Skotijos žygiuoti į Londoną ir grąžinti sostan karalių. 33 dienas jis žygiavo per šalčius, pakelii klausėsi prakalbų ir varpų skambėjimo, o kai pasiekė Londoną, miestas atsisakė mokėti jam mokesčius. Tada jis liepė išlaukti miesto vartus ir sumiti 10 žinomasių piliečių. Kariai nevykdė įsakymo: ar, girdi, jie čia per šalčius eję žmonių gaudyti ir žudyti? Monkas surado kitą išeitį: jis pasiuntė į miestą savo agentus, kurie ėjo per smukles, gerė ir gerdami šaukė: "Tegyvuoja karalius!" Šitaip pasisekė palenkti dalį žmonių, ir netrukus grįžo karalius Karolis I, o Monko kariai saugojo jo rūmus, o tų karių įpėdiniai yra dabartinie karaliaus gvardija, rūmų sargyba. Kai tos sargybos keičiasi prie rūmų, susirenka pažiūrėti ir londoniečiai ir kiekvienas, kad apsilanko britų imperijos sostinėje. Taip, jie yra įpėdiniai anų karių, kurie grąžino karalių. Jie šaukė: "Tegyvuoja karalius!" Šiandien britas šaukia: "Tegyvuoja karalienė" žinoma, tarp Kromvelio ir Churchillio laikų esama skirtumo.

P. Viksva

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOSI

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

ROBERTS — GORDON GAS FIRED HEATING EQUIPMENT

RAY E. LANDERS

N. B. C. BUILDING

Superior 1-9322

Greetings and Best Wishes to Our Friends & Patrons

BIG BOUQUET FLOWER & GIFT SHOPPE

FLOWERS FOR EVERY OCCASION

480 East 200th St.

IV. 1-1544

SENIAU IR DABAR

NUOMONĖS

K. S. KARIUS

SAUSRA — IR DERLIUS

Dideliame U. S. plote, kuris tik tiek mažesnis negu visą Europos plotą, vyksta įvairių gamtos jėgų, panašiai kaip ir Europoje. Kai viename kame per daug lietaus, kita kampa sausa naikinama; kai vienur derlius pergeras, kitur viskas sausros sunaikinta.

Sausros dažnai padaro Amerikai didžiausių nuostolių. Prieš 20 metų vidurinėse valstybėse, Kansas sausra tiek sunaikino žemę, kad ten liko tik vėjo nešiojami dulkynai. Žemdirbiai, valdžios gelbstimi, buvo išskeldinti į Aliaską tūkstančiais, ir ten iš naujo kūrėsi parinktose derlingose srityse. Jie ten pasiliko ir nebeori grįžti.

Si vasara nelaiminga pietvakarių valstybėms, ypač milžiniškai Texas, kur sausra siaučia jau pusantro metų. Tai plati sritis taip pat pavirto saulės išdeginatų dirvių laukais. Sausros palietė sritį aplankė prezidentas Eisenhower, ir paskelbė ją esant nepaprastai padėtyje. Valdžia gelbsti sunaikintiems ūkiams, bet pagalba tegali būti pinigais, lietaus niekas neišpauš iš tyro, karšto dangaus. Didelė Rio Grande upė, skirianti U. S. nuo Meksikos, visai išdžiūvusi ir meksikiečiai, kurie vogėjomis veržiasi į U. S. dabar tą upę pereina sausomis kojomis. Sausra iš dalies palietė dešimtį pietvakarių valstybių ir siekia šiaurės iki Colorado ir Missouri į rytus.

Milžiniški Texas plotai naudojama galvijų mėsa auginti, daržovės ir vatai. Dar pernai, galvijai parduota po 50 c. svarui, dabar už likusius gyvus, kaulus ir odą, temoka nuo 6 iki 14 c. už svarą. Tik pusė vatės tebus nurinkta, kitkas sudegė. Gausus pamidorių ūkis visiškai žuvis.

Iš kitos pusės, šios vasaros kviečių ir grūdų derlius numatyta gausus, ir valdžia pradėjo rūpintis "kviečių krize". Iš numatyto šių metų derliaus kviečių perviršius sudarys 17 milijonų bušelių (bušelis — 35 litrai). Tų kviečių užtekty pripildyti grūdų vagonus, sustatytus eilėje nuo Amerikos iki Pakistano. Kviečių perviršius yra 28 nuos. virš krizės laipsnio. Kviečių kainos užsienyje nukrito, ir bendrai Amerikos ūkio produktų eksportas šiemet stovi 30% žemiau pereinų metų.

1954 metams, agrikultūros departamentu rekomenduojama, nustatyta 62,000,000 akų kvota kviečių auginimui, kad jų kainos būtų apsaugotos nuo sužlugimo. Čia ir taip yra 7,000,000 akrų daugiau, negu iki šiol buvo nustatyta. Prezidentas Eisenhower šį naują įstatymą patvirtino.

PROTESTANTŲ PROTESTAS

Kai J. B. Matthews, pats buvęs protestantas dvasiškis misionierius, paskelbė, kad apie 7,000 U. S. dvasiškų pastarųjų 17 metų bėgyje komunistams talkininkavo, rėmė, padėjo vykdyti propagandą, gelbėjo šnipinėti, ir buvo komunistų partijos nariais, protestantų vadams užteko surikti, kad Matthews įtaria 7,000 protestantų dvasiškų esant komunistais, ir sukelta prezidentui Eisenhower'ui tokią audrą protestų, kad Matthews, turėjo iš savo naujai paskirtos vietos pasitraukti.

Tai pasekmė pašalinęs komunistų ir jų bendrų jėgų, su kuria Amerika turi sunkiai kovoti. Komunistai ir jų draugai išstato tokias jėgas, kad reikia abejoti ar kada Amerikai pavyks iš raudonojo pavojaus išsisukti.

Visoje šalyje yra apie 240,000 protestantų dvasiškų, taigi 7-000 yra mažas nuostimis, ir toks — ir dar net didesnis — skaičius jų tikrai seka komunistinę liniją, padeda vykdyti komunistų "taikos" vėjus, visokius protestus rašyti prieš tokių Rosenberg'ų nuteisimą ir t. t. ir t. t. Bažnyčios vardu jiems lengva pasiekti savo priešvalstybinę, išdavišią veiklą.

Kartu su protestantais, prezidentui bendrą protestą siuntė katalikų dvasiškis pralotas ir žydų rabinas. Ir prezidentas Eisenhower buvo palenkta nusiilenkti.

Komunistams, jų rėmėjams ir jų agentams, tebesantiems valdžioje, svarbu išlikti tose vietose, ir laikyti prezidentą apspūstus, kad jis klausytų ne tu, kurie įrodinėja ką kraštui kenksmingas elementas daro, bet tu, kurie protestuoja prieš tyrinėtojus.

Senatorius McCarthy atkreipė dėmesį į augščiausios slapto tarnybos valdininką William Bundy, užsilikęs iš Trumano laikų. Bundy yra Acheson'o žentas, valstybės dokumentus sovietams vogusio Hiss artimas bičiulis, aukojos Hiss'o gynymai \$400. Tos slapto tarnybos vedėjas yra Valstybės Sekretoriaus Dulles brolis, naujai paskirtas.

Kilo protestai ir čia. Esą McCarthy paliečia Centralinės Slapto Tarnybos vidaus saugumą. McCarthy surinkęs dokumentus apie Bundy įteikė vedėjui Dulles, tikrindamas, kad tas daroma šalies saugumui, neliečiant tos įstaigos vidaus saugumo. "Vidaus saugumas" ginama tvirtinant, kad tą įstaigą tardant galį išskirti viešumon priešams naudingos informacijos. Taigi, tegul priešingi elementai sau ramiai ten veikia...

ZYDAI LAUKIA NAUJOS MANNOS

Izraelio valstybė, penkeri metai gyvenanti nepriklausomai, baisiai skursta, nežiūrė, kad jai Amerikos žydai ir pati Amerika suteikė šimt milijonines sumas pinigų paramos.

Sunku kitiems net įsivaizduoti, bet patys žydai ten, ir jų tautiečiai visame pasaulyje, ypač Amerikoje, kurie apie tai gerai nusimano, laukia-meldžiasi, kad pavyktų surasti jų krašte aliejaus-naftos šaltinius. Pirmą bandymą bus pradėti kelių savaičių bėgyje. Dvi Amerikos firmos, rizikuodamos šimtus tūkstančių dolerių, siūnia savo žmones į įrengimus. Izraelį pradėti gręžti aliejaus šaltinius remiantis tuo, kad aliejaus gaunama kaimyninėse valstybėse: Irane, Irake, Arabijoje. Esą, kad jo gali būti ir Palestinoje.

Kaip anais, Biblijos laikais mannos iš dangaus, dabar Izraelio vaikai laukia aliejaus iš žemės, kas padarytų juos ekonominiškai stipresnius, ištrauktų kraštą iš skurdos, padėtų apsimokėti skolas, pakeistų krašto ekonomiją ir politinę padėtį.

Dar nesuradę aliejaus, žydai jau skelbia, kad parduos jį ir Amerikai ir Anglijai, priešingai Iranui, Irakui, ir Egiptui, uždarant Suez'o kanalą, ir tuo pakeis Artimųjų Rytų vaizdą. Dabar, Izraelis perka aliejų iš

AR REIKALINGA TAUTINĖS VEIKLOS PRIEZIŪRA?

Paskutiniųjų laikų bausis karo viesulas išmaišė mūsų kraštą, o jos žmonės — vienus pražūdė, kitus nubloškė į tolimiausius pasaulio kraštus tremtinio keliu eiti. Svetimas dangus, svetimi žmonės nuo savo skirtinga kalba ir papročiais pradžioje daug ką smarkiai pritenkė, nuilūdino. Tik kuriam laikui praejus imta atsipeikėti, stota ant tvirtesnio gyvenimo pagrindo ir griebtasi kūrybinio darbo naujai kūrystėje. O tai dangeliui buvo nelengvas darbas. Bet lietuviai nuo amžių kietų kovų ir sunkių vargų užgrūdintas nepalūžo tiek fiziškai, tiek ir dvasiniai, — įsikibo tvirtai į svetimą žemę, kad užtikrintų savo egzistenciją ir siektų kas kitų iš jo buvo išplėsta.

Pasikliauta teisingumu, kuris yra, tarsi, vienintelis pinigų, galiojantis visame pasaulyje. Ir tikime juo ir laukiame kantriai mūsų skriaudos atitaisymą — Lietuvos išlaisvinimo. Yra žinoma, kad paskiro žmogaus reikšmės dalykas, kai tuo tarpu suburtomis jėgomis greičiau priartinama siekiamo tikslo. Šito tikslo vedini mes susibėgome į bendruomeninį sąlytį. Savo skaičiumi ir vietos padėtimi viener daugiau, kitur mažiau susiorganizavome. Pradžioje atrodė, kad mes po didelių ir skaudžių karo išgyvenimų ir žiauriausių mūsų tautai skriaudos ir padarytos jai neteisėybės, stosome visai kaip vienas į bendrąjį darbą už tautos reikalus, už skriaudžiamą, paniekintą brolių, už gražių tradicijų ir tautinės samonės bei gyvybės išlaikymą. Nevisai taip įvyko, ko buvo tikėtasi ir laukta.

Kai kur mūsų bendras darbas sutinka tiesiog, tarsi, nenumalimas kliūtis ir be pašalinės jėgos, atrodo, jo nebeįmanoma tęsti toliau. Šioji kliūtis yra per daug mums aštri ir labai pavojinga. Ji yra rietena. Radosi iš mūsų tarpo žmoniai, kurie panoro toje ar kitoje bendruomenėje pirmauti visai nesiskaitydami su kitų nuomonėmis ir jų valia. Iš eidami iš protingos kritikos ribų, atsiduria, anot tos pasakos žodžių... į paklones. Užtenka ir per daug gana mums tu tuščių ambicijų besivaikyti, kurios dažniausiai išplaukia iš nepažinimo savęs, didžios puikybės, neužtarnautos garbės ar siekiamų neprideramų nuopelnų. Visoks pasiputimas ar savo "žinojimo" demonstravimas, kaip paprastai į kiekvieną atstumtiniai veikia.

tolimos Vėnėzuelos, kas atsieina brangiai, taigi negalima juo laisvai naudotis, saugojant savo valią.

Jei aliejus bus rastas, Izraelis atsigauna, o jeigu ne — skurs toliau.

LIETUVIŲ DIENOS

Ilustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsiskaitynas visiems.

"Lietuvių Dienos" duoda kiekvienam numerį per 40 puslėnių, idomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos.

"Lietuvių Dienų" kiekvienam numerį skaitytojas ras idomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

"Lietuvių Dienos" turi angliską skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitatėviams.

"Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisijungus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

WATERBURIŠKIAI ATSIŠVEIKINO SU DŪDŲ ŠEIMA

Agota ir Bronius Dūda abu žemės ūkio Akademijos absolventai, išgyvenę Waterbury su savo keturiais sūnumis apie ketverius metus, paliko čia daug draugų ir simpatijų išsiskeldami gyventi į Los Angeles, Kaliforniją. Tai įrodė liepos 11 dieną įvykęs atsisveikinimo pobūvis. Neteko girdėti nei matyti kokių viešų kvietimų ar skelbimų, tačiau į pobūvį sugužėjo atsisveikinti apie 80 žmonių.

Bronius Dūda ypatingai aktyviai dirbo vietos Tautinės Sąjungos skyriuje. Be to, jis buvo matomas ir girdimas ALTO skyriuje, Tremtinių Draugijoje, kurį laiką ir besikūriantioje Bendruomenėje. Apie trejus metus padėjo dr. M. J. Colney vesti vietos lietuviškąją radio programą ir, be abejonės, prisidėjo prie pastarosios tobulėjimo. Agota Dūdienė ilgą laiką dirbo kaip mokytoja vietos lietuviškosios mokyklos, aktyvi ateitininkė ir jų draugų būrelio narė, choristė. Nenuostabu, kad iš visų tų srovių ir organizacijų prisirinko tiek daug žmonių atsisveikinti su savo išvykstančiais bendradarbiais.

Nepajėgsime čia suminėti visų kalbų ir linkėjimų. Jų buvo labai daug. Tepakartosisime du iš jų: laimingai nuvykti (tai aktualu, turint galvoje, kad jie keliauja nebe nauju automobiliu) ir būti tokiais pat aktyviais ir kalifornijos lietuvių tarpe.

Negalima nutylėti dar vieno dalyko. Nejaudu buvo lietuvių, ypač tremtinių tarpe, nuo ne-

laimingos Bendruomenės steigimo dienos Waterbury. Šios išleistuvės pirmą sykį vėl subūrė į krūvą įvairių pažiūrų žmones. Ir vėl buvo jauku ir malonu, nes buvo bendra kalba, o nebuvo ginčų ir užgauliojimų. Norėtusi, kad šis gražus išvykstančiųjų šeimos prisiminimas būtų ilgai gyvas vietos kolonijoje. Vr.

PAIEŠKOJIMAI

Yra svarbių pranešimų, kai kuriems buvusiesiems tremtiniais. Jie patys ar kas apie juos žino, malonėkite atsiųsti į BALF centrą, United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Butinavičius, Povilas ir šeima, atvykę laivu Gen. Muir, 1951 m. sausio 20 d.

Ufartas, Juozas, atvykęs laivu SS Blatchford, 1950 m. lapkričio 1 d.

Andrejus, Juozas ir šeima, atvykę laivu Gen. Blatchford, 1951 m. sausio 31 d.

Gužys, Vytautas ir šeima, atvykę laivu Gen. Blatchford, 1951 m. rugsėjo 26 d.

Jurgelevičius, Zenonas ir šeima.

Kalavinskis, Nikodemus ir šeima, atvykę laivu Gen. Greely, 1950 m. liepos 12 d.

Kniura, Vincas ir žmona, atvykę 1950 m. birželio 15 d. laivu Gen. Hersey.

Kimbaras Juozas ir šeima, atvykę laivu Gen. Blatchford, 1951 m. sausio 31 d.

Mockus, Vincentas, atvykęs laivu Gen. Langfitt, 1950 m. rugpjūčio 9 d.

Matyžius, Antanas ir šeima, atvykę laivu Gen. Muir, 1950 m. rugpjūčio 9 d.

Matažinskis, Pranas ir šeima, atvykę laivu Gen. Muir, 1951 m. kovo 13 d.

Skepenaitis Jurgis ir šeima, atvykę laivu SS Hersey, 1950 m. birželio 15 d.

Sakalauskas, Bronius, ir šeima, atvykę laivu Gen. Blatchford, 1950 m. birželio 26 d.

Serapinas, Jonas ir šeima, atvykę laivu Gen. Langfitt, 1950 m. rugpjūčio 9 d.

Strakšys, Antanas ir šeima. Telyčėnas, Boleslovas ir šeima, atvykę laivu Gen. Muir, 1951 m. kovo 13 d.

BALF Centras

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO PIKNIKAS

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas piknikas įvyksta rugpjūčio mėn. 9 d. clevelandiečiams jau žinomoj, gražioj piknikams vietoj —

— 25000 Euclid Ave.

Piknikas rengiamas tik klubo nariams. Todėl visi, kurie dar nėra į klubą įstoję, turi užėiti į klubą ir išsiimti nario kortelę. Nario kortelių įsigyti pikniko vietoj nebus galima.

Pikniko dalyviai gauna nemokamai alų, tik reikia atsinešti savo stiklus.

Vicepirmininkas, A. Buknis

Shore Enough

CEDAR POINT
ON LAKE ERIE

Fun Under The Sun!

Fun and relaxation for the entire family • Fishing, moonlight cruises, boating, swimming, tennis, picnics, free movies, free dancing, entertainment, new Midway attractions • Good food at popular prices • Sunday services for all faiths • Season extends through Labor Day

Hotel Breakers
Reservations Now
Cleveland Office:
SU 1-7288

U.S. HIGHWAY 6, six miles east of Sandusky

Finest BATHING BEACH
In the World

Padaryk valgi skanesniu... paduok ledų šaltumo Coca-Cola

Coke yra natūralus gerų valgomųjų daiktų priedas. Pridėkit jo skonio smagumą prie gerio malonso malonumo.

Pirk užtektinai.
Paimk namo 6 butelių dežutę

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY
CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY
"Coke" is a registered trade-mark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY
J. Bubelis, Kolumbija

Cleveland ir APYLINKĖSE

DARIAUS-GIRENO MINEJIMAS

Darius-Girėno drąsus žygis perskristi Atlantą, tuo išgarsinti Lietuvos ir lietuvių vardą, ir jų tragiškas žuvimas, Clevelande buvo paminėtas surengta sporto švente ir iškilmingu susirinkimu lietuvių salėje.

Paskaitą apie Darių-Girėną, jų pasirodymą skridimo svarbą ir žuvimo aplinkybes, nušvietė Lietuvos kariuomenės aviacijos majoras Jablonskis. Jis, prisiminimų forma, išskėlė daug kam įdomių žinių. Apie Darių sportininką kalbėjo inž. A. Nasvytis. Rašytojas B. Auginas perskaitė Darius-Girėno testamentą, o J. Stempuzis lakūnams pagerbė du eilėraščius. Susirinkimą vedė Ramovės pirmininkas gen. Talat Kelpša. Jis įteikė ir sportininkams laimėtas rungtinės dovanas. Dovanas gavo: Malcanaitė, Šikšniūtė, Liutkevičius ir Kijauskas.

KARPIAI MINI 30 METŲ VEDYBŲ SUKAKTĮ

Kazys ir Ona Karpiai rengia savo 30 metų vedybinio gyvenimo sukakties paminėjimą, kuris įvyks šeštadienį ir sekmadienį, liepos 25 ir 26, ir kviečia savo senus ir naujus draugus atsiankyti jų namuose bet kurią iš tų dienų — 345 East 22nd Street, Euclid (prie Lake Shore Blvd.).

Namai bus atdaryti šeštadienį nuo 3 val. p. p., ir visą dieną sekmadienį. Svečiai prašomi atvykti sau pasirinktu patogiausiu laiku tų abiejų dienų bėgyje.

PRANESIMAS SKAUTAMS

Clevelando jaunesniųjų skautų ir skautų stovykla ruošia HINKLEY RESERVATION prie ežero nuo rugpjūčio mėn. 1 d. iki 10 d.

Norintieji stovyklauti registruojasi pas savo draugininkus arba pas skautininką Bajoraitį — 1389 E. 93 St., telef. SW 1-8733, o sekmadienį, liepos 26 d. po 10 val. pamaldų renkasi šv. Jurgio bažnyčios pavėsyje.

Sekmadienį norintiesiems stovyklauti bus duoti nurodymai kaip pasiimti į stovyklą, kada ir kur vykti, ir kiti paaiškinimai. Stovyklavimo mokeskis numatytas — \$1.50 į dieną.

Skautų tėvai, kurie stovyklos mokesčio negali sumokėti, prašomi laišku kreiptis į Stovyklos Vairšininką dėl atleidimo nuo viso ar dalies stovyklavimo mokesčio.

Skautų vadeiva
v. sktn. V. Šenbergas

PARDUODAMAS NAMAS

Dviejų šeimų namas, geram stovyje. Kreiptis: SW 1-6730

Tik Studebakerį!

NAUDOKITES PROGA!

Sutaupysit pinigą pirkdami per savus, vienus iš geriausių ir ekonomiškiausių masinių.

ERDELAC STUDEBAKER

Saukti Joną Zemaitį.
8003 Broadway Ave.
Cleveland 5, Ohio.
Telef. BR 1-4100.
Namų telef.: LI 1-0476

ČIURLIONIO ANSAMBLIO PRANESIMAS

narių-rėmėjų ir narių-mecenatų reikalu

Remdamasis Lietuvos Tautinio Meno Ansamblio "ČIURLIONIS" Tarybos suteiktu man įgaliojimu organizuoti Ansamblio statuto numatytus narius-rėmėjus ir narius-mecenatus, pranešu visuomenei, kad:

1. Čiurlionio Ansamblio nariais-rėmėjais gali būti visi lietuviai, neatsižvelgiant kur jie gyvena, sukokėję dešimt (10) dolerių metinio mokesčio, o nariais-mecenatais — sumokėję ne mažiau kaip šimtą (100) dolerių (neribotam laikui).

2. Nariai-rėmėjai ir nariai-mecenatai gauna atitinkamus pažymėjimus ir Ansamblio ženklelius.

3. Norintieji būti Čiurlionio Ansamblio nariais-rėmėjais ar nariais-mecenatais, prašomi siųsti laiškus su įrašais šiuo adresu: Mr. Edvardas Karnėnas, RFD 3 Richmond Rd. BEDFORD, OHIO, USA.

Maloniai kviečiu visus tautiečius paremti Čiurlionio Ansamblių ir įgalinti jį dar plačiau pasireikšti lietuvių tautos kultūros garsinimo ir Lietuvos laisvini-mo darbe.

Viso pasaulio lietuvių laikraščius prašau paskelbti šį pranešimą savo skytyse.

Edvardas Karnėnas,
Čiurlionio Ansamblio
pirmininkas

DAUG SVEČIŲ

Šią savaitę lankėsi laikraštini-ninkas Balys Dundulis iš Chicago, skautų veikėjas Vaclovas Tallat Kelpša iš Chicagos, inž. J. Jurkūnas su šeima iš Chicagos, prof. Vengris iš Mass., pulk. Šova su sūnumis iš Conn.

Kasdien per Clevelandą pravažiuoja arba kelias dienas ir pavieši didelis įskaičius mūsų tautiečių iš įvairių Amerikos vietų. Daugelis ta progą, ypač iš rytinių valstybių, jieško ir patogesnių įsikūrimo sąlygų.

PARDUODAMAS NAMAS

East 86, netoli Superior, dviejų šeimų, 5 ir 5 kambariai. Du garažai. Labai gerame stovyje.
Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudonai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudęs kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

ERIKA STEPONAVICIENE VYKSTA VOKIETIJON

Clevelandietė Erika Steponavičienė, čiurlioniečio Alfonso Steponavičiaus žmona, gyvenanti 1051 E. 70th Street, Cleveland 3, Ohio (telef. EX 1-6213), rugpjūčio 3 d. išskrenda lėktuvu į Vakarų Vokietiją. Vokietijoje išbus tris mėnesius.

L. KULTŪROS FONDO POBŪVIS

L. Kultūros Fondo Clevelando skyrius savo nariams ir bičiuliams tradicinį vasaros pobūvį šiemet rengia Dr. S. Tamošaičio rezidencijoje š. m. rugpjūčio 16 d. Pobūvyje bus meninė programa.

A. LAIKONAS

su ponija, gavę atostogų, automobiliu išvyko ilgesnėn kelionėn po Ameriką.

GALI DRAUGE VAŽIUOTI

Liepos 26 išvažiuoju į Vakarų. Manau aplankyti ir Yellowstone Parką, Wy.

Drauge galiu paimti dar du bendrakeleivius. Teirautis: HE 1-8686
7018 Whitney Ave.

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėje
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvės, žiūlinių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų švieslaidžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

NAUJIENA clevelandiečiams!

Kam kentėti vasaros karščius, kada Jūs galite vėsiam kambaryje ramiai praleisti laiką, gerai išsimiegoti, ir gerai pasilsėti.

Skambinkite tel. HE 1-8602 arba užsakykite į lietuvišką krautuvę 6113 St. Clair Ave. ir mes jums pademonstruosime ir apskaičiuosime kokio galingumo oro šaldymo aparatas būtų Jūsų namams reikalingas.

Tų aparatų kainos nėra didelės ir įmokėjus mažą sumą pinigų Jūs turėsite patogiai vėsinti kambarius savo bute.

Taip pat įeigu dar neturite televizijos savo namuose, tai pasinaudokite mūsų birželio mėnesio televizijų išpardavimu. Jūs galite įsigyti puikų televizijos aparatą už labai pigią kainą. Taigi skambinkite tel. HE 1-8602 arba užsakykite į C. & F. International Stores, 6113 St. Clair Ave.

Mes pasistengsime kuo geriausiai jums patarnauti. Sekmadieniais klausykites lietuviškos radijo programos.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio plieno virimo puodus dabar galima užsisakyti ir išsimokėti. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuosimčių.

VYTAUTAS PAŠAKARNIS

Cleveland Lustre Craft Co.
1219 East 61
Tel. EN 1-7770
Nemokamas demonstravimas.
Priimami užsakymai.

PARDUODAMI NAMAI

Vienos šeimos, 6 kambariai. Withney gatvėje. Kaina \$7,500.

Vienos šeimos, 6 kambariai. East 78 gatvėje. Kaina \$10,500.

Dviejų šeimų, po 5 kambarius. 4 garažai. Luther gatvėje. Kaina \$12,600. Įmokėti \$4,000 glikusieji iš 5%.

Vienos šeimos, 7 kambariai. Gaso šildymas. Ida gatvėje. Kaina \$11,000.

Dviejų šeimų, po 5 kambarius. Dvigubas balkonas. 2 garažai. 12728 Barrington Ave. Kaina \$16,800. Kreiptis:

P. P. MULIOLIS,
6606 Superior Ave.
UT 1-2345

PARDUODAMI NAMAI

Parduoda savininkas. Dviejų šeimų Sklypas 40x120. Venetion užuolaidos, kilimai. Gasas. Taip pat parduodamas 5 šeimų namas. Pajamos \$225.00 per mėnesį.

1361 E. 93 St.

PARDUODAMI BALDAI

Lovos — \$15.00, telefono stalukas — \$7.00, pintinė \$9.00 ir įvairūs kiti namų reikmenys.

1361 E. 93 St.

PARDUODAMAS NAMAS

Parduoda savininkas. Gražus dviejų šeimų, 8 ir 8 kambariai. Geras pirkinys dviems savininkams. Keturi garažai. Labai geram stovyje. Kreiptis: 1353 East 82 St., Telef. GA 1-3184.

LIETUVIAI DAŽYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus atlieka greitai ir sąžiningai. Namų dažymą ir vidaus dekoravimą duoda metams išsimokėjimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS
6921 Wade Park EX 1-0911
Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimai.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai. Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietuviams pranešama, kad atidaryta nauja, lietuvių vedama Real Estate įstaiga — 7032 Wade Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, norintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY
7032 Wade Park Ave.
Tel. HE 2-2922
Namų telefonas: EV 1-1952 š
Savininkas A. Kazakevičius (36)

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

GOOD NEWS!

OUR SAVINGS INTEREST
RATE DOUBLED

2% a year*

Effective from
July 1, 1953

*Formerly 1%

WE WELCOME YOUR SAVINGS

VISI BANKINIAI REIKALAI

Atsilankę Lietuvių Banke galite atlikti iš karto daug reikalų ir sutaupyti laiko.

Cia galite gauti paskolas pirkimui, pagerinimui ar namų taisymui, pirkti čekius, užsimokėti už gasą, elektrą ir kitokias sąskaitas, sigyti kelionių čekius. Čia galima pirkti JAV taupymo bonus.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus 2 1/2%.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VEDINIMĄ • Žiemos SILDYMĄ
su MONCRIEF VISŲ METŲ
Itaisymu

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausiu pigia kaina. Taipgi gausit patarimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda U'Tah 1-4515
WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—
6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6244. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Tautinės kultūros dienos Washingtone

Mūsų tautinės kultūros dienos Washingtone, suklebėjusios sostinės rinktinės diduomenės nemažą susidomėjimą ir plačią aidą nuaidėjusios lietuvių bendruomenėje, jau priklauso praeičiai. Anų dienų paruošimas ir apimtis, bus įrašyta į JAV lietuvių istoriją stambiais raidėmis, kaip naujas būdas bei priemonė lietuvių ir Lietuvos vardo garsinimui amerikiečiuose.

Tautinės kultūros išpuodingą pasirodymą paruošė ir įvykdė Lietuvių Tautinės Sąjungos vadovybė. Pasirodymo sumanytojai ir ruošėjais buvo, advokatas Antanas Olsis, pirmasis LTS pirmininkas, adv. Antanas Lapinskas, dabartinis pirmininkas, Dr. S. Biežis, Sąjungos valdybos narys. Ši "trijulė" sumojo tokį žygį, kuris, bent pirmu įspūdiu, daug kam atrodė neįgyvendinamu. — "Taip, sumanytas tikrai gražus ir didingas, bet jo įgyvendinimui reikės pinigų ir nemažo pinigų. O iš kur tą pinigą paimti?" — galvojo ne vienas bendramintis, ypač naujasis ateivis, dar neprisitačiusio tokio masto bei apimties rengimui.

Abejones išblaškė, Antano Olsio vardas, jo organizaciniai gabumai, jo plačios pažintys ir asmeniški ryšiai Washingtone viršūnėse. Vertingų tautininkų buvo A. Lapinskas, uždegas kalbėtojas ir sumanus veikėjas, nesvyruojąs užsimojimuose, nežūrint kokie dideli bei sunkūs jie būtų. Jų pastangas nuosirdžiai rėmė Dr. S. Biežis; kuklus, bet veiksmingas darbininkas, kiti du vyr. Valdybos nariai: Dr. J. Bartkus ir T. Blinstrubas. Už šių pečių stovėjo, iš orei nepastebimas, bet visur gyvai jaučiamas, Juozas Bačiūnas, visų didžiųjų tautinių rengimų bei sumanymų rėmėjas, visada pasirengęs paremti tuos, kurie dirba naudingą lietuviams ir Lietuvai darbą. — "Vyrai, tik jūs dirbkite, o aš padėsiu!" — tai Juozas Bačiūno magiški žodžiai, visada remiami veiksmais. Į saskrydžio paruošiamąjį dar-

VYTAUTAS BRAZIULIS

bą buvo įtrauktas ir daugiau veikėjų bei visa JAV lietuvių tautininkija, kuri daugiau ar mažiau prisidėjo, kad šitas reikšmingas žygis būtų sėkmingai įgyvendintas. Tad už saskrydžio pasisekimą turime būti dėkingi LTS vadovybei ir daugeliui mažai pastebimų, bet nuosirdžių elinių veikėjų, kurie savo jėgų ir galimybių rybose, padarė viską, kiek galėjo ir pajėgė...

Lietuvių Tautinė Sąjunga, užsimojusi sukelti kultūrinį žygį į Washingtoną, turėjo mobiliuotą šiam žygiui tinkamas kultūrinės jėgas. Ji pasikvietė "Čiurlionio" ansamblį iš Clevelando; pianistą Andrių Kuprevičių, svečią iš Argentinos; dirigentą, kompozitorių Jeronimą Kačinską, iš Bostono ir dailininkus, prof. Vytautą K. Jonyną, iš New Yorko. Įtraukdami į kultūrinį žygį galimai daugiau pirmųjų meno jėgų, Sąjungos vadovybė siekė galimai daugiau mūsų tautinės kultūros vertybių parodyti amerikiečiams. Šventės tvarkytojai, kultūrinių jėgų telkime, parodė gerą nuovoką, kuo ir kuriais priemonėmis būtų galima išpuodingiau prabilti į sostinės didžiųjų jausmus...

Saskrydžio kultūriniuose rengimuose, sunkiausią darbo našta teko pakelti "Čiurlionio" ansamblui ir jo vadovui muzikui Alfonsui Mikulskui. Sambūrio narių dauguma vyko į Washingtoną autobusais. Sėdė j autotubus tik kę ištrūkę iš fabriko, ir po 14 valandų varginančios nakties kelionės, pasiekę Washingtoną, iš autobuso turėjo skubėti tiesiog į Karaliaus Mindaugo Karūnavimo šventės atidarymo iškilmes.

Po įspūdingos akademijos, kai kiti skubėjo apžiūrėti Washingtono jėmybių bei ramiai papiepti, Čiurlioniečiai, vos spėję kelionės dulkes apšvalyti bei greitomis kiek užkandę, vėl skubėjo į Statler Hotel repetuoti. Be savo dainų pakartojimo, jiems teko "susidainuoti" su Na-

tional Symphony Orkestru. Su simfonijos orkestru jie dainavo pirmą kartą ir neįprastose sąlygose, kai tuo metu salėje jau vyko pasiruošimas banketui, indams skambant... Po repetičių reikėjo skubiai grįžti į viešbutį persirengti ir atgal į iškilmingą koncertą. Koncerto metu, sugiedojus Lietuvos ir JAV himnus, prasidėjus kalboms, Čiurlioniečiai turėjo virš valandos išstovėti, tarsi kariai garbės sargyboje!

Panašiu tempu Čiurlioniečių reikalai dėtėsi ir sekančią dieną: religinis koncertas šv. Motiejus katedroje, greitomis pietūs, o po pietų antrasis koncertas Statler Hotel. Koncertui pasibaigus ir vos suspėjus ar nespėjus pavakariuoti, j autotubus kelionėi atgal, o po nemigos kelionės, pasiekus Clevelandą, reikėjo skubėti tiesiog į fabriką!

Tokią darbo našta galį pakelti tik jauni žmonės, idealistai, kurie "vardan tos Lietuvos" aukoją savo poilsį, netenka dalies uždarbio, visada pasiryžę tarnauti brangios Tėvynės garbei.

Čiurlioniečiai tikrai užsitarnauja Tautinės Garbės Užsienio vardą, nes jie visada ir su siaukojimu žygiuoja ten, kur juos šaukia lietuvių pareiga ir Lietuvos garbė! Čiurlioniečių besąlyginį atsidavimą tautinės kultūros labui, gražiai apibūdino LTS pirmininkas, adv. A. Lapinskas, užbaigiant Karaliaus Mindaugo šventę.

Apie LTS kultūrinio saskrydžio Washingtono meniškuosius rengimus skaitėme atsiliepimų bei vertinimų Dirvoje ir kitų laikraščių puslapiuose. Mano noras — išryškinti tam tikrus momentus ir iškelti šio reikšmingo įvykio laikinuosius dalyvius, kurių anksčiau rašę nepastebėjo. O jie nusipelnė būti pastebėti, nes atidavė savo gražią duoklę šiam reikšmingam istorinės reikšmės įvykiui.

Meniškiųjų rengimų programa buvo pradėta Lietuvių Dailės Parodos atidarymu ir apžiū-

rėjimu, kurios metu svečiams pavaišinti čia pat buvo įrengtas "Cocktail party" baras.

Dvidienė dailės paroda buvo įrengta tam pačiam Statler Hotel, salė, Prezidentinė Ball Room, kur vyko koncertai bei banketas. Atsižvelgiant į vietos erdvę, buvo išstatyta 25 dailės darbai šių dailininkų: Adomo Galdiko 5, Vytauto K. Jonyno 7, Aleksandro Vitkauskaitės 1, Kazimiero Zaromskio 2, Elenos Urbaitytės 1, Juozo Pautieniaus 3, Jono Aleksandravičiaus 2, Romo Viešulo 3, Prano Lapės 1, Vytauto Kašubos 1 ir archit. inž. A. Muloko 1.

Dominavo išimtinai tapytojai ir grafikai, žiūrovų dėmesį kreipė vienintelė skulptūra, tai V. Košubos įdomiai sukomponuotas Karaliaus Mindaugo biustas. Arch. inž. A. Mulokas buvo išstatęs vienos bažnyčios projekto modelį.

Kūriniai, atsižvelgiant į parodos paskirtį, buvo rinktiniai, o pati paroda V. K. Jonyno nusi-manančiomis rankomis gražiai sutvarkyta. Paroda, kiek buvo galima pastebėti, rinktiniais sostinės svečiams bei kitų kraštų diplomatams, darė gerą įspūdį.

"Mūsų dailės parodos suruošimas Washingtone, tegu ir aprieta plotu, mūsų dailės gyvenime yra reikšmingas įvykis. Per šią parodą mes sumezgėme ryšius su Washingtono kultūriniais vadovais. O mūsų sąlygos tai reiškia daug ir suteikia gražių vilčių. Po šio kuklaus pasirodymo būtų metas pagalvoti ir apie visuotiną mūsų dailės parodą Washingtone", — pareiškė parodos tvarkytojas, prof. V. K. Jonynas.

Kaip minėta, abu koncertai įvyko Statler Hotel Presidential Ballroom'e. Pirmam koncerte, banketo metu, "Čiurlionio" Sambūrio choras sudainavo 8 liaudies dainas, diriguojant A. Mikulskui ir O. Mikulskienei vadovaujant kanklių orkestrui. Su simfonijos orkestru Čiurlioniečiai išpildė Lietuvos ir JAV himnus ir nacionalinę giesmę "God Bless America". Dirigavo A. Mikulskis. Čiurlioniečiai savo programą baigė komp. J. Žilėvičiaus įspūdinga daina, "Laisvės mūsų Tėvynei numylėtai".

Pianistas virtuozas, A. Kuprevičius, paskambino 6 kūrinių, kurių du buvo M. K. Čiurlionio. Simfoninis orkestras, diriguojamas kompoz. J. Kačinskio, išpildė kompoz. V. Jakubėno "Legendą" ir kompoz. J. Gruodžio "Lietuvoje".

Religinės muzikos koncerte, šv. Motiejus katedroje, Čiurlioniečiai giedojo tradicinę Strazdelio giesmę, "Pulkim ant kelių", J. Gruodžio "Tėve mūsų", Palestinos kūrinius, J. Dambransko "Maldą už Tėvynę" ir Č. Sasnausko "Apsaugok Augščiaušias", A. Mikulskui diriguojant ir J. Kačinskui palydint vargonais.

Antram koncerte, kurio daugumą sudarė lietuviai, "Čiurlionio" choras (mišrus vyrų ir moterų) dainavo apie 20 dainų, tarp kurių buvo ir Lietuvos bei JAV himnai. Abiejų koncertų solistais buvo Vincė Jonuškaitė, Regina Malcanaitė, A. Liutkus, A. Kavaliūnas ir Vytautas Giedraitis.

Pianistas A. Kuprevičius išpildė 10 kūrinių, būtent, Čiurlionio, Šuberto, Chopin, Debussy ir Moussorgsky. Jo skambinimas buvo įspūdingas.

Abu koncertai gerai pavyko. Čiurlioniečiai dainavo ir giedojo nuostabiai darniai, su stipriąs jėgos išraiška, tuo pat pasiekdami stebinančių "pianissimo" plonybių. Buvo malonu stebėti, kaip pasibaigus pirmam koncertui, senatoriai, kongresmanai ir gubernatoriai, vienas po kito, prisitartinę prie A. Mikulskio, spaudė jo dešinę ir nuosirdžiai dėkojo už koncertą. O katedroje, Čiurlioniečių giesmių aidams nuaidėjus, rektorius

Prancūzijos lietuviai

O. Bačkienės pranešimas Bendruomenių pirmininkų suvažiavime

PLB Prancūzijoje tebėra organizavimosi stadijoje, bet ne dėl lietuvių nepaklusnumo, nesutarimo ar dėl veikiančios L. S. Draugijos Prancūzijoje Interesus nesuderinimo su PLB tikslais.

L. S. Dr.-ja, kaip didžiausia Prancūzijoje organizacija ir oficialiai veikianti nuo 1944 m., jau 1950 metais buvo sušaukusi Prancūzijos lietuvių saskrydį į sudariusi Prancūzijos LOK'ą. Dėl įvairių kliūčių — emigracinių, administracinių ir juridinių — atsistatydino. Lietuviųbės laikymo Tarnybos valdytoji pasiūlius, buvo sudarytas naujas LOK'as, kitaip tariant L. S. Dr.-jos Valdyba apsiėmė eiti LOK'o pareigas. Dabar jau ruošiamos rinkimų taisyklės ir yra apsispręsta praveisti PLB Tarybos ir garbės teismo rinkimus liki šių metų rudens. Tenka pastebėti, jog PLB vardu jau dalyvaujame Tarptautiniuose Sąjūdiniuose, kaip M.M.M., Entente Mondiale des Femmes etc.

Žinoma, PLB Prancūzijoje vargai nesibaigęs su rinkimais. Po rinkimų kils jos legalizavimo reikalas.

PLB Prancūzijoje veikti be leidimo nebūtų jokios prasmės, nes ji negalėtų vadovauti visuomeniniam lietuvių gyvenimui ir atlikti savo funkcijų.

Praktiškai L. S. Dr.-ja Prancūzijoje apima ir vairuoja visą visuomeninį, kultūrinį Prancūzijos lietuvių gyvenimą ir net politines manifestacijas globoja ir organizuoja, bet niekuomet jina nėra susilaukusi dėl to kokių nors trūkumų ar perspėjimų.

Prancūzijoje veikia Lietuvių Katalikų Misija Prancūzijoje, Lietuvių Sąjunga Strasbūre, Lietuvių Federalistų Sąjunga prie Prancūzijos Krikščionių Darbininkų Konferencijos veikianti Lietuvių Darbininkų Sekciją, bet pastaroji jau veikia Prancūzų išvardintose Konferencijose rėmuose ir kontrolėje. Visi kiti lietuvių sambūriai, apie kuriuos kartais minima spaudoje, veikia be leidimo ir oficialiai negali pasireikšti, išskyrus Lietuvių Studentų Paryžių Sekciją, kuri veikia L. S. Dr.-jos globoje.

Prancūzijoje, pagal esamą pas Lietuvos Atstovų kartoteką, priskaitoma dar apie 1500 lietuvių, Lietuvių piliečių (skaitant su šeimomis). Jų tarpe lietuvių ir lietuvių kilmės yra apie 1200 asmenų. Iš seniau emigravusių į Prancūziją (nuo 1911 m.) yra 50, pabėgėlių emigravusių į Prancūziją (po 1944 m.) yra 550 ir Paryžiuje ir jo apylinkėse yra apie 325, o provincijoje yra išsiblaškę visi kiti lietuviai. Kiek stambesnės lietuvių kolonijos yra Meurthe et Moselle, Moselle, Nord, Pas de Calais, Calvados, Isere, Rhode, Haut Rhin (Mulhouse'oje ir Thann), Bas Rhin (Strasbūre), Alpes Mar-

monsijnoras John K. Cartwright, plodamas prisitartinę prie A. Mikulskio ir susijaudinęs pareiškė, kad, kaip ta katedra stovi, ji dar nesanti grįdėjusi tokio gražaus giedojimo!

Lietuvos Tautinės Sąjungos suruoštam saskrydžiui Washingtone pasibaigus, svečiai skirstėsi namo, veždamiesi gražiausius įspūdžius bei išgyvenimus. Visi jautė, kad šio saskrydžio metu pasiekta kažkas svarbaus ir reikšmingo. Buvo tvirtai pajauta, kad plačiau atsivėrė anga į vadovaujančius amerikiečius. Ir reikia tikėti, kad atėjus mūsų Tėvynės likimą sprendžiančiam momentui, nebereikės kalbėti jiems, kas mes esame, ko norime ir kas mums turi būti duota!

ypač Paryžiuje pradeda siausti nedarbas. Kiekvieną mėnesį turime maždaug po penkis šešis bedarbius ir jais dažniausiai yra asmenys, kurie nedarbo paramas tvarkančių nuostatų yra ap- lenkami.

Nedarbas šiemet skaudžiai buvo palietęs net buvusius lietuvių legionierius. Kadangi santaupti neturima, tai ypač stengiamasi lietuviams padėti ligos ir nedarbo atvejais tiek per L. S. Dr.-ją, tiek per BALFą.

Turint galvoje visokius sunkumus Prancūzijoje įsikurti, Prancūzija yra lyg pereinamas punktas, iš kur dauguma jau emigravo, o kiti rengiasi emigruoti. Pastaruoju metu rengiasi emigruoti ne vienas lietuvis vedęs prancūzė, nes gali išvykti pagal Prancūzijos kvotą į JAV gana greit, per 6 ar 8 mėnesius.

Atrodo, jog Prancūzijoje beliks tik senieji emigrantai, o naujieji — dauguma buvusių legionierių, kurie dėl paurisios sveikatos gauna šiek tiek tokias pensijas ir turi pirmenybių darbą gauti.

Lietuvių nutautėjimo reikalas Prancūzijoje yra gana ryškus, ypač senosiose emigrantų tautose. Taip Villerrupte, prie Caen, kur yra apie 60 lietuvių šeimų, vaikai jau daugumoje nebemoka lietuviškai. Tik naujai atvykę pabėgėliai, BALF'o paramos, L. S. Dr.-jos veikla organizuojant savo skyrius, platinant spaudą, leidžiant biuletenį yra smarkiai prisidėję prie to, kad yra sustabdomas nutautėjimas ir atgaivinamas lietuviškas solidarumas, vieningumas bei pažadinta tautinė savigarda.

Inf.

NORINTIEMS KELTIS KALIFORNIJON ISIDEMETINA

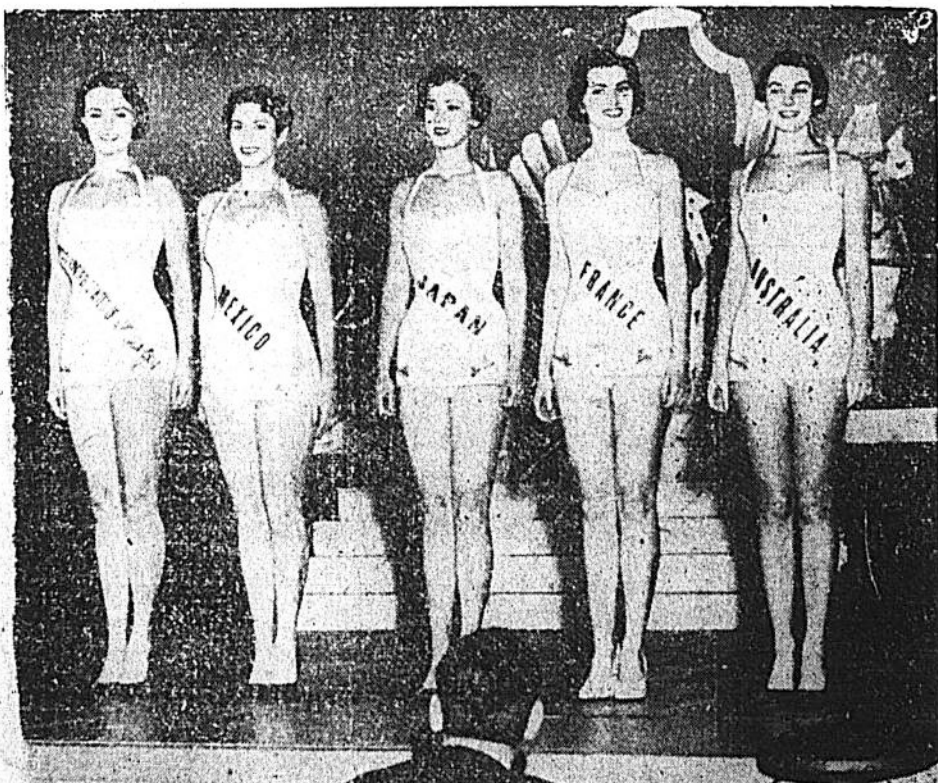
Nuolat į mane besikreipiančiams dėl įvairių patarnavimų — ryšius su persikėlimu Kalifornijon — pranešu, kad nuo šiol, norintiems persikelti Kalifornijon, teikiu, už atlyginimą, tokias patarnavimus: iš anksto sujieskau ir išnuoimu butus, kambarius, rezervuoju kambarius viešbučiuose, atvykstančius pasitinku stotyje, uoste ar aerodromuose, parūpinu transporto priemones ir t.t. Dėl atlyginimo iš anksto susitariame kiekvienu atveju atskirai.

V. Bakūnas,
928 W. 36th St.,
Los Angeles 7, Cal.

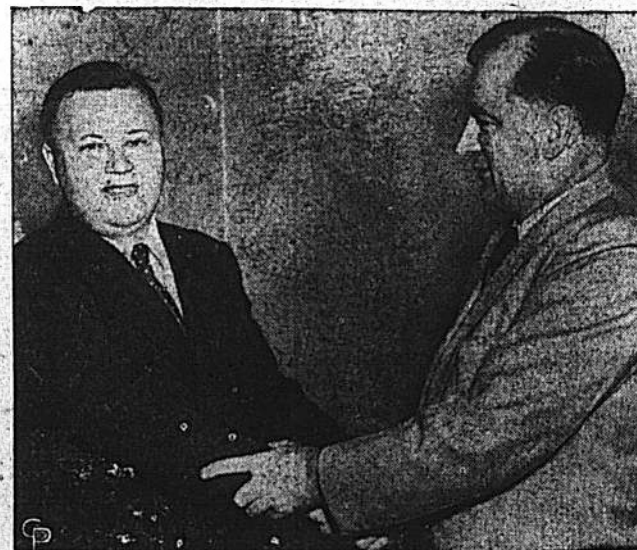
PRASO AFIDEVITO:

Vitkus Jonas, gimęs 1924 m. ir jo žmona Herta, gim. 1925 m. Smulkesnių žinių apie prašytojus suteiks BALF įstaiga Muenchene, ULRA office, Pienzenauerstr. 15, Muenchen 27, Germany.

BALF Centras

Pasaulio gražiųjų konkurse, įvykusiame Long Beach, Calif. laimėjo 18 metų prancūzė Christine Martel iš Paryžiaus. Iš eilės matome JAV, Mex cos, Japonijos, Prancūzijos ir Australijos konkurentes. Buvo suvažiavusių ir iš kitų kraštų tos garbės laimėti.

McCarthy, JAV komunistų šluota, į talką, vietoj priversto pasitraukti J. B. Matthews, pasikvietė Frank B. Carr (kairė). Jį sveikina McCarthy.

J. B. Matthews įsiekio progos įrodyti, kad protestantų dvasiškių tarpe yra tikrai didelė komunistų simpatikų grupė.